№№25–26 (3564–3565)

14 лютага 2012 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Беларускія азімыя ў бяспецы

Будучы ўраджай добра перанёс экстрэмальныя халады дзякуючы высокаму снежнаму покрыву.

Згодна з прагнозамі спецыялістаў, ва Украіне могуць загінуць каля двух мільёнаў гектараў азімых. Беларускія аграрыі за лёс азімых культур не хвалююцца. Яны прагназуюць зімоўку пасеваў *"на ўзроўні сярэдніх шматгадовых паказчыкаў"*.

SOS!

Ці дажыве Сяргей Каваленка да суда?



Стан здароўя віцебскага актывіста КХП-БНФ Сяргея Каваленкі, які амаль 60 дзён таму пачаў галадоўку ў віцебскім СІЗА, крытычны. Ён можа памерці ў любую хвіліну...

Галадоўку як знак пратэсту супраць крымінальнага пераследу Сяргей Каваленка распачаў 20 снежня мінулага года, калі стала вядома, што супраць яго распачата справа паводле артыкула 415 Крымінальнага кодэкса Беларусі — "Ухіленне ад адбывання пакарання". Праз два дні хлопца, які праславіўся на ўсю краіну тым, што на самай высокай навагодняй ёлцы Віцебска вывесіў бел-чырвона-белы сцяг, абвінавацілі ў парушэннях адбывання рэжыму ўмоўнага пакарання (за гэты ж самы сцяг) і кінулі за краты.

За час пасля 20 снежня ў жыцці Сяргея адбыўся яшчэ адзін суд — 12 студзеня яго прызналі вінаватым у нецэнзурнай лаянцы падчас аднаго з візітаў у будынак крымінальна-выканаўчай інспекцыі Першамайскага РАУС Віцебска, куды ён павінен быў хадзіць адзначацца. Вырак — штраф у 4 базавыя велічыні. *"Буду галадаць, пакуль альбо не выйду з-за кратаў, альбо не пamру",* — заявіў на тым судовым пасяджэнні Каваленка.

Апошні раз свайго падабароннага адвакат Пётр Каваленка бачыў у мінулую пятніцу. *"Стан здароўя Сяргея, са слоў адваката, крытычны,* — прызналася ў размове з карэспандэнтам "Народнай Волі" жонка вязня Алена Каваленка. — *Спыняць галадоўку ён па-ранейшаму не збіраецца. Па меншай меры, пакуль не выйдзе з СІЗА. Ведаючы Сяргея, магу сказаць толькі адно: калі ён нешта для сябе вырашыў, то пойдзе да самага канца..."*

Алена Каваленка прызнаецца, што паспрабавала б адгаварыць мужа ад галадоўкі, але ёй не даюць спаткання з ім. *"Разумееце, кіраўніцтва СІЗА пытанне аб спатканнях не вырашае,* — гаворыць яна. — *Вырашэнне гэтага пытання ў кампетэнцыі суда, а дакладней — суддзі, якая будзе разглядаць справу мужа. Асабіста я сем разоў за ўвесь гэты час звярталася з просьбай аб спатканні з Сяргеем, спробы дабіцца сустрэчы з ім рабілі і маці, і брат... Усё безвынікова. Спачатку адмаўляў следчы, які вёў гэтую справу, адказваючы, што наша з мужам спатканне "немэтазгоднае", зараз адмаўляе суддзя Першамайскага суда Віцебска Алена Жук. Я шматразова ёй тэлефанавала, але яна не жадае размаўляць. Некалькі разоў спрабавала трапіць да яе на асабісты прыём — таксама безвынікова. Нават не ведаю, як прабіць гэтую сцяну роўнадушша..."*

Апошнюю афіцыйную паперу з суда Першамайскага раёна Віцебска Алена Каваленка атрымала 6 лютага. Хутчэй за ўсё, да суда, які павінен распачацца 21 лютага, яна мужа не пабачыць. *"У гэтай паперы напісана наступнае,* — цытуе дакумент Алена Каваленка. — *"Суд Першамайскага раёна Віцебска, разгледзеўшы вашу заяву, адмаўляе вам у спатканні з мужам Каваленкам С.А. і адначасова тлумачыць, што ў адпаведнасці з артыкулам 369 КПК Рэспублікі Беларусь па просьбе членаў сям'і і блізкіх сваякоў абвінавачанага, які ўтрымліваецца пад вартай, прадастаўляецца магчымасць спаткання з абвінавачаным пасля вынясення прысуду". Але ці дажыве Сяргей да прысуду?.. Мне гаварылі, што ён вельмі слабы ўжо..."*

Пра стан здароўя і ўмовы ўтрымання мужа за кратамі Алена Каваленка даведваецца альбо ад кіраўніцтва СІЗА, альбо ад адваката. *"Трымаюць Сяргея аднаго ў двухмясцовай камеры,* — гаворыць жанчына. — *Як тлумачаць у СІЗА, такія правілы — утрыманне па адным — датычацца ўсіх галадоўшчыкаў. Таксама дакладна ведаю, што мужа кармілі прымусова — праз зонд. Потым, па словах кіраўніцтва СІЗА, ён знаходзіўся ў медчасці і раз у суткі нібыта еў сам. А зараз ізноў адмаўляецца прымаць ежу. Кіраўніцтва СІЗА запэўнівае, што Сяргей знаходзіцца пад наглядам тамтэйшых медыкаў, што за яго станам сочаць. Але ці так гэта? Відавочна адно: так доўга чалавек галадаць не можа, страты здароўя могуць быць непапраўнымі, Сяргей проста можа памерці..."*

У лістах з ізалятара Сяргей Каваленка мала піша пра стан свайго здароўя. *"Лісты ідуць з вялікімі затрымкамі — прыкладна на тры тыдні,* — расказвае Алена. — *Нядаўна я атрымала ад яго ліст, які быў адпраўлены пасля трыццатага дня галадоўкі. Ужо тады муж пісаў, што ў яго моцна ўпаў ціск. А што з ім творыцца зараз, у якім ён стане, я магу толькі здагадвацца. Заўтра ж будзе 60 дзён, як ён пачаў галадоўку... Таму я чакаю 21 лютага — дня, калі распачнецца суд, каб на ўласныя вочы пабачыць, што адбылося з ім за гэтыя месяцы зняволення..."*

Віталь ГАРБУЗАЎ.

КАМЕНТАРЫЙ

Аляксандр ВАЛЧАНІН, фельчар:

«Смерць можа надысці ў любую секунду...»

— Кажучы па-простаму, доўгатэрміновая галадоўка прыводзіць да незваротнага парушэння абмену рэчываў у арганізме чалавека. Адбываюцца незваротныя працэсы ў галаўным мозгу. Не атрымліваючы харчавання, трымаючыся толькі на вадзе, арганізм пачынае "харчавацца" самім сабой. Пад удар трапляюць усе без выключэння ўнутраныя органы, парушаецца праца сардэчна-сасудзістай і нервовай сістэм. Без належнага медыцынскага нагляду і дапамогі смерць можа надысці ў любую секунду.

ПАД ГРАДУСАМ

Зіма, мяцеліца...

Маразы ў Беларусі аслабелі, на змену ім прыходзіць даволі зменлівае надвор'е — са снегам, парывістым ветрам і слабым марозам днём.

У аўторак, ***14 лютага***, месцамі невялікі снег. На асобных участках дарог захаваецца галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе мінус 14—20 градусаў, пры праясненнях панізіцца да мінус 21—26 градусаў, днём — мінус 9—14 градусаў. На паўночным захадзе краіны ноччу прагназуецца мінус 8—13 градусаў, днём чакаецца 4—8 градусаў ніжэй за нуль.

У ноч на сераду, ***15 лютага***, месцамі пройдзе невялікі снег. Днём на большай частцы тэрыторыі прагназуецца снег, у асобных раёнах мяцеліца, па захадзе чакаецца ўзмацненне ветру парывамі да 15—18 метраў у секунду. Магчымы снежныя заносы. На асобных участках дарог захаваецца галалёдзіца.

16 лютага максімальная тэмпература днём складзе мінус 6—13 градусаў.

У выхадныя дні надвор'е ў Беларусі абумовіць поле паніжанага атмасфернага ціску. У пятніцу і суботу па краіне месцамі пройдзе кароткачасовы снег. ***18 лютага*** максімальная тэмпература днём прагназуецца на ўзроўні мінус 2—9 градусаў.

19 лютага абяцаюць снег, месцамі мяцеліцу. Мінімальная тэмпература паветра ў начныя гадзіны складзе мінус 3—10 градусаў, пры праясненнях яна панізіцца да мінус 15 градусаў. Максімальная тэмпература паветра днём — ад нуля да мінус 6 градусаў.

ГАЗЕТА — ЧЫТАЧЫ

Ну як без «Народнай Волі»?

На пачатку лютага ў рэдакцыю патэлефанаваў чалавек з Гомеля і слёзна папрасіў:

— Дапамажыце!

— Што здарылася?

— З-за фінансавых праблем вырашыў падпіску на "Народную Волю" афармляць штомесяц. І праваронiў — пабег напярэдадні 1 лютага на пошту, а мне кажуць: "Позна, ужо можаш падпісацца толькі на сакавік". А я хачу чытаць кожны нумар...

Вядома ж, не кінулі мы свайго сябра-чытача без "Народнай Волі": дасылаем у канверце, як гэта рабілі тады, калі газета друкавалася ў Смаленску. Але ж гэта не лепшы варыянт.

Вось чаму мы вымушаны нагадаць тым, у каго яшчэ не аформлена падпіска на сакавік: не спазніцеся! І лепш за ўсё падпісацца адразу на некалькі месяцаў наперад, як гэта зрабіла большасць чытачоў.

Вы — з «Народнай Воляй», «Народная Воля» — з Вамі!

НУ И НУ!

Белорусов в Венесуэле причислили к мафии

Громкий скандал разразился в Венесуэле в связи с деятельностью компании "Белзарубежстрой" (БЗС). Местные журналисты подозревают ее в связях с мафией, обвиняют в плохом обращении с рабочими и недобросовестном выполнении работ. "Белорусская мафия" — так называется одна из статей, которые посвятила этой компании венесуэльская газета "Эль Универсаль".

Автор этой и еще одной публикации о "Белзарубежстрое" **Йозеф Полишук** высказывает мнение, что деятельность БЗС в тропической стране стала одной из причин ареста белорусского бизнесмена *Виктора Шевцова*.

Около четырех лет назад Беларусь обещала построить в Маракае и Каракасе 17.500 квартир, но эти обещания не были выполнены, пишет Полишук на страницах "Эль Универсаль". Вместе с тем, отмечает автор, аналогичные проекты с россиянами и иранцами продвигались успешно. Следует отметить, что в Венесуэле белорусы строят не сами, а нанимают венесуэльских подрядчиков, которыми руководят через военных переводчиков, сообщает naviny.by.

Венесуэльцы работают в тяжелых условиях, сталкиваясь с небезопасным трудом, задержкой зарплат и увольнениями.

Строительство сопровождалось деятельностью так называемой "арматурной мафии", которая занималась контрабандой железа.

Газета поинтересовалась у представителя БЗС **Андрея Атрашкевича**, связан ли арест **Виктора Шевцова** с ситуацией в Венесуэле. ***Атрашкевич с этим мнением не согласен, он считает, что бизнесмена арестовали в связи с его деятельностью в Ираке.***

Венесуэльский журналист отправился в Маракай, чтобы на месте выяснить, как обстоят дела с белорусским строительством. Оказалось, в частности, что 29 декабря прошлого года в городе были сданы под ключ 720 квартир (всего чуть более 4% от проектных 17.500), но с того дня и до 3 января 2012 года даже в них не было электричества и канализации! Работы на сданных объектах продолжались и после того, как в них заселились первые жильцы.

14 ЛЮТАГА — ДЗЕНЬ УСІХ ЗАКАХАНЫХ



Наста ПАЛАЖАНКА: «Зміцер, я вельмі кахаю цябе!..»

У гэты дзень для нас, маладафронтаўцаў, больш звыкла казаць пра пачуццё любові да сваёй краіны. Але сёння я хачу перадаць табе, Зміцер, што наперадзе нас чакае толькі самае лепшае і светлае. Наш світанак яшчэ наперадзе! Сэрца маё заўжды б'ецца разам з тваім. Любові! Свабоды! Перамен! Я вельмі кахаю цябе і ведаю, што ты хутка будзеш побач. Можна адабраць у чалавека многае, але з сэрца пачуццяў не вырвеш.

ДЫПКУР'ЕР

У Мінск прыехаў Шагал

Новы амбасадар Ізраіля ў Беларусі Ёсіф Шагал прыбыў у Мінск.

Пра гэта паведамілі ў амбасадзе гэтай краіны.

Заўтра, 15 лютага, новы кіраўнік дыпламатычнай місіі правядзе сваю першую прэс-канферэнцыю. Нагадаем, што пасада кіраўніка дыпламатычнай місіі Ізраіля ў Беларусі была вакантнай ад сакавіка мінулага года, калі Эдзі Шапіру, які займаў яе, прызначылі Генеральным консулам Ізраіля ў Санкт-Пецярбургу.

З асабістай справы

Ёсіф Шагал нарадзіўся ў 1949 годзе на тэрыторыі былога СССР. Скончыў Педагагічны інстытут у Баку. Працаваў у сродках масавай інфармацыі Азербайджана і Ізраіля. У 2006—2009 гадах быў дэпутатам кнесета ад партыі "Наш дом — Ізраіль".

СКАНДАЛ

Ланскую піярылі, бо іншыя не варушыліся?

Просьба Віцебскага аблвыканкама распаўсюджваць рэкламу Алены Ланской стала пакуль самым гучным скандалам сёлетняга адбору на "Еўрабачанне".

Днямі ў рэдакцыю "Народнай Волі" патрапіў электронны ліст, які кіраўнік упраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама **Уладзімір Цярэнцьеў** разаслаў у падначаленыя структуры з пазнакай "Тэрмінова". Просьба да іх была простая: *"размясціць на рэкламных шчытах і стэндах ва ўсіх установах культуры, а таксама размножыць і распаўсюдзіць сярод маладзёжнай аўдыторыі і творчых працаўнікоў"* улёткі з заклікам галасаваць за канкурсантку "ЕўраФэсту" **Алену Ланскую**.

Паведамленні аб тым, што дзеля прапаганды аднаго з удзельнікаў адбору быў задзейнічаны адміністрацыйны рэсурс, узрушылі грамадства.

"На мой погляд, Алена павінна зняць сваю кандыдатуру, бо перамагаць трэба сумленна, праяўляючы талент і харызму", — напісала наведвальніца сайта nv-online.info Юлія.

"Гэта вельмі брудна і непрыгожа, — прагучала і куды больш радыкальнае выказванне ад удзельніка форуму Пятра. — *Навошта ж марнаваць народныя грошы і пускаць пыл у вочы? Лічу, што віцебскі аблвыканкам павінен публічна папрасіць прабачэння перад фіналістамі "ЕўраФэсту" і звольніць Цярэнцьева".*

Між тым "Палажэнне аб правядзенні Нацыянальнага тэлевізійнага музычнага праекта "ЕўраФэст" не забараняе аблвыканкамам дапамагаць удзельнікам адбору не толькі "маральна", а яшчэ і фінансава. Чаму ж тады адміністрацыйнай увагай аблашчана менавіта Ланская?

"Да нас па дапамогу звярнулася толькі група падтрымкі Алены Ланской, — патлумачыла "Народнай Волі" намеснік кіраўніка ўпраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама **Ларыса Аленская**. — *Трэба ўлічыць, што Алена Ланская стала пераможцай XX фестывалю мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску". Зразумела, што для горада Віцебска імя Ланской — своеасаблівы брэнд. Але калі б да нас звярнуліся прадстаўнікі іншых выканаўцаў, мы таксама садзейнічалі б ім. Рэакцыя была б аднолькавай.*

СМІ падаюць гэтую навіну пад нейкім негатыўным соусам. Але мы не за і не супраць. Да нас звярнуліся — і мы дапамаглі. Мы проста хацелі разрэкламаваць "ЕўраФэст".

Паразмаўляць з самой спадарыняй Ланской не атрымліваецца — яна актыўна рыхтуецца да фіналу конкурсу і амаль увесь час праводзіць на рэпетыцыях.

Сёння, 14 лютага, увечары Беларусь даведаецца, хто будзе прадстаўляць нашу краіну на міжнародным конкурсе песні "Еўрабачанне-2012". Пяць прэтэндэнтаў — **Вікторыя Алешка, Гюнеш,** гурт **Litesound**, спевакі **Юзары і Алена Ланская** — выйдуць на сцэну яшчэ раз, каб гледачы змаглі абраць лепшага. Пажадаем поспехаў усім выканаўцам, і няхай пераможа мацнейшы...

Марыя МАЛЕВІЧ.



УПРАЎЛЕННЕ КУЛЬТУРЫ

Вул. Гоголя, 6
210010, г.Віцебск
Тэлефон/факс (0212)42-52-15

УПРАВЛЕНИЕ КУЛЬТУРЫ

Ул. Гоголя, 6
210010, г.Витебск
Телефон/факс (0212)42-52-15

Начальникам отделов культуры горрайисполкомов, директорам ССУЗов

СРОЧНО!

О содействии

Управление культуры Витебского облисполкома направляет визитную карточку участницы финала ЕвроФеста, который состоится 14 февраля в 18.00 на телеканале «Беларусь 1» в прямом эфире.

Просим разместить данную информацию на рекламных щитах и стендах во всех учреждениях культуры, а также размножить и распространить среди молодёжной аудитории и творческих работников.

Приложение: на 1 л. в 1 экз.

Начальник управления культуры В.В.Терентьев

Народная Воля http://www.nv-online.info
14 ЛЮТАГА 2012 г.

СПЕЦЫЯЛЬНЫ РЭПАРТАЖ

«SOS!» — такі кліч даносіўся ў суботу з залы пасяджэнняў Смалявіцкага райвыканкама

У зале пасяджэнняў Смалявіцкага райвыканкама для ўсіх жадаючых пачуць інфармацыю з першых вуснаў месцаў не хапіла. Людзі набіліся, як селядцы ў бочку, ды яшчэ і ў калідоры стаялі. Цэнтральная плошча раённага гарадка гэтым суботнім ранкам таксама была ўся застаўлена аўтамабілямі — людзі з'язджаліся як з Мінска, так і з бліжэйшых вёсак. Наэлектрызаваная атмасфера адчувалася паўсюль. Нават у зале, дзе была прызначана сустрэча; перад прысутнымі сядзелі не толькі чыноўнікі, перад кожным з якіх стаяла таблічка з прозвішчам і пасадай, але і таямнічы чалавек у цывільным, які ўважліва сачыў за выступоўцамі. Тым не менш жадаючых выступіць было шмат...

Прычына таго, што людзі адзін аднаму праз тэлефоны дасылалі сігналы "SOS!" і запрашалі на сустрэчу ў райвыканкам, — прэзідэнцкі ўказ аб будаўніцтве беларуска-кітайскага індустрыяльнага парку. Цудоўны праект, але на тэрыторыі гэтага самага будучага парку зараз знаходзяцца больш за 30 дачных масіваў і 19 вёсак у прыродаахоўнай зоне. Сюды ж уваходзіць і біялагічны заказнік "Валмянскі", які з'яўляецца важным элементам экалагічнай сеткі нацыянальнага ўзроўню. Лес, чыстая рэчка, грыбы, ягады... І ўсё гэта недалёка ад сталіцы. Людзі прадавалі кватэры ў Мінску і куплялі тут дамы, гадамі будавалі сякія-такія лецішчы для адпачынку, шмат пакаленняў вяскоўцаў палівалі гэтую зямлю сваім потам...

Пра хуткае будаўніцтва на гэтых землях кітайскіх прадпрыемстваў грамадскасць даведалася толькі ў суботу, 4 лютага. Дачнікі адразу адрэагавалі стыхійным сходам. Хаця насамрэч інфармацыя аб тым, што ў Мінскай вобласці можа быць распачата будаўніцтва кітайска-беларускага індустрыяльнага парку, мільганула яшчэ напрыканцы кастрычніка 2010-га, пра падпісанае пагадненне паведамлялася па выніках візіту Аляксандра Лукашэнкі ў Кітай. Пасля гэтага "Кітайская карпарацыя інжынірынгу самса" правяла перамовы з прадстаўнікамі Мінскага аблвыканкама. Старшыня аблвыканкама Барыс Батура прапанаваў кітайскім партнёрам тры пляцоўкі пад будаўніцтва: у Смалявіцкім раёне, Пухавіцкім (зблізку Мінскай ЦЭЦ-5, дзе вядзецца мадэрнізацыя з удзелам кітайскіх інвестараў) і ў Дзяржынскім раёне. Кітайцы сказалі, што хочуць зямлю бліжэй да аэрапорта. Натуральна, найбольш даспадобы ім прыйшоўся Смалявіцкі раён.

Людзі бралі слова адзін за адным, не звяртаючы ўвагі ні на чалавека ў цывільным з характэрнай знешнасцю, ні на высокіх начальнікаў. Член кааператыва "Граніт" Аксана Зелянеўская запыталася: "*Чаму ніхто не пацікавіўся меркаваннем людзей, якія тут уладкавалі тэрыторыю, пабудавалі дамы? А некаторыя ж такім чынам вырашылі свае жыллёвыя пытанні і зняліся з чаргі на кватэру. А хто спытаў у жыхароў двухмільённага горада, ці хочуць яны, каб на месцы адпачынку іх сем'яў пабудавалі "кітайска-беларускую прамзону"? Чаму не было ніякага грамадскага абмеркавання? Чаму нават карту земляў, якія адыдуць пад парк, не надрукавалі, і людзі вымушаны былі шукаць яе ў інтэрнэце? Знайшлі! Але толькі на сайце беларускай амбасады ва Украіне...*"

Старшыня Смалявіцкага райвыканкама **Міхаіл Загорцаў** як мог супакойваў прысутных, кажучы, што нічога пэўнага пра праект яшчэ не вядома. "*Што вам патрэбна? Каб вашы дамы не знеслі? Нікога зносіць не будуць!*" — запэўніваў старшыня. Але гэта не сцішыла хвалі абурэння. Людзі выкрыквалі: "*Дамы — гэта адно. Але ёсць яшчэ сталічны горад, у якім у летнюю спякоту немагчыма дыхаць. Пра людзей вы падумалі?!*"

Кірыл Карацееў, начальнік упраўлення інвестыцый Міністэрства эканомікі, спрабаваў уратаваць сітуацыю "палітінфармацыяй" пра карысць інвестыцый і пра поспехі кітайскага народа ў развіцці сваёй эканомікі. Але гэта яшчэ больш раз'юшыла людзей. Выступоўцы з залы пачалі казаць, што ніхто не супраць інвестыцый, але чаму індустрыяльны парк трэба будаваць не каля абласных цэнтраў, дзе не хапае чалавечых рэсурсаў, а ля перанаселенага Мінска?

Жыхарка вёскі Заямнае прыехала ў райвыканкам з мужам. "*Вось мы — перасяленцы з чарнобыльскай зоны,* — усхвалявана распавяла жанчына. — *Прыехалі сюды, пабудавалі дом, абжыліся. Мне 63 гады. Цяпер зноў перасяленне... Я абсалютна нічога супраць кітайцаў не маю. Але чаму ў нас гатовыя ўсё зрабіць для іншаземцаў, а не думаюць пра сваіх грамадзян? Вось што крыўдна да слёз!*"

Член дачнага кааператыва "Рэчанька" (дарэчы, у яго ўваходзяць пераважна былыя супрацоўнікі МУС) спадар Казлоўскі ад імя прысутных заявіў: "*Мы просім вас данесці інфармацыю аб тым, што людзі катэгарычна супраць будаўніцтва індустрыяльнага парку на гэтым месцы. Гэта абумоўлена негатыўнымі наступствамі не толькі ў экалагічным плане, хаця тут пад пагрозай лес і вадасховішча. Тут небяспечная для ўлад сітуацыя, бо нельга так абыходзіцца са сваім народам. Мы выбіралі сваіх прадстаўнікоў, каб яны баранілі нашы правы. Але дзе яны? Дзе нашы дэпутаты?*"

Дэпутатаў сапраўды на сустрэчы не аказалася. Людзі запытвалі: чаму такое стаўленне да выбаршчыкаў, якія даверылі дэпутатам прадстаўляць іх інтарэсы ў выбарчых органах? Чаму як выбары — дык усе абранцы за людзей, а як атрымалі мандат — то нават на важныя сустрэчы іх не даклічашся?..

Цікава, што пасля сходу высветлілася: у зале моўчкі прасядзеў памочнік дэпутата Смалявіцкага райсавета. Ні слова не сказаў. Калі жыхарка вёскі Заямнае Валянціна Каляка нарэшце яго пазнала і запыталася, з чаго ён так анямеў раптам, то чыноўнік адказаў: "*А што гаварыць? Людзі ж самі ўсё сказалі*".

Валянціна жыве ў вёсцы Заямнае. Яна была ў складзе групы, якая перадала ў Адміністрацыю прэзідэнта калектыўны зварот ад грамадзян, якім пагражае высяленне. "*Указ аб будаўніцтве ўжо падпісаны. І гэта жах! Палова людзей гэтага папросту не перажыве. Мы купілі дом у вёсцы ў 2002 годзе і пабудавалі на яго месцы новы. Цяпер новую будоўлю мы ўжо не падымем — ні па здароўі, ні па грошах. Нават і гэты наш дом яшчэ цалкам не дабудаваны. Прадстаўнікі мясцовай улады кажуць, што нічога страшнага. Лёгка ім казаць! У нашай вёсцы ёсць сям'я, якая ўжо перасялілася сюды пасля таго, як іх вёску затапілі пад вадасховішча. Цяпер ім зноў прыйдзецца перасяляцца. А гэта старыя людзі. Як яны гэта перажывуць у такім узросце?*" — запытвала **Валянціна Каляка**.

Лётчык **Анатоль Русіла** толькі летась дабудаваў дом для сваёй сям'і ў дачным масіве Быкачына, што ў трох кіламетрах ад аэрапорта. "*Гэта ж не толькі наш дачны кааператыў. Вакол яшчэ некалькі дзясяткаў населеных пунктаў! Не менш за тры тысячы сем'яў. Мой сусед ужо пенсіянер. Ён як даведаўся пра гэтых кітайцаў, дык плакаў, казаў, што новую будоўлю ўжо не падыме. Хацеў чалавек дзецям кватэру ў горадзе пакінуць, а сам сюды перабрацца. А цяпер усё спачатку трэба пачынаць, хаця ні фізічных, ні маральных сіл ужо няма. Я не разумею: як можна тут будаваць прамысловую зону? Тут жа заказнік, лес чысты. Людзі грыбы-ягады збіраюць. На рэчку прыязджаюць на выхадныя сем'ямі, з дзецьмі, ставяць намёты, купаюцца. Калі тут пабудуюць кітайскі індустрыяльны парк, то што тут будзе?.. Апроч таго, могуць узнікнуць і нацыянальныя праблемы. Трэба ж улічваць, што ствараецца рэгіён с кампактным пражываннем людзей абсалютна іншай ментальнасці, культуры. Я не ведаю, куды дзець гэты Шанхай, але тут будаваць яго нельга*".

Член дачнага кааператыва "Граніт" **Ігар Зяленскі** кажа: "*Нам спачатку казалі: "Не хвалюйцеся, вас гэта не закране". Потым высветлілася, што закране — і яшчэ як! Хаця людзі ўсе супраць, бо тое, што гавораць пра кампенсацыі тым, каго зносяць, — гэта зноў-такі падман. Бо тут хітрае пытанне заканадаўства. Кампенсацыі выплачваюць за дамы, а лецішчы — гэта садовыя домікі і гаспадарчыя збудаванні. За іх толькі нейкія капейчыны атрымаеш. Народ ужо кінуўся да ацэншчыкаў, нешта аформіць спрабуюць, проста нейкая паніка ўжо пачалася. А некаторыя ж прадалі кватэры ў Мінску, каб пабудавацца, хацелі на старасці на прыродзе пажыць. Вось дык пажылі!..*"

Людзі не ведаюць, чаго чакаць. Старшыня Смалявіцкага райвыканкама Міхаіл Загорцаў заявіў напрыканцы сходу, што праз 15 дзён людзям будуць дадзены больш канкрэтныя адказы. Але ў людзей, якія патэнцыйна трапляюць пад высяленне, настрой рашучы. Наступны сход прызначаны на 27 лютага. Старшыні кааператываў паведамілі, што людзі будуць збірацца на сходы ў сваіх кааператывах, каб узгадняць сумесныя дзеянні. "Сваю зямлю кітайцам не аддадзім!" — гавораць яны.

Хоць пры чым тут кітайцы?

Любоў ЛУНЁВА.

ПАРАЎНАЕМ

Пенсіі ў Беларусі ўдвая меншыя, чым у Расіі,

а сярэдні заробак у Беларусі ў снежні мінулага года склаў трэць ад расійскага і палову ад сярэдняга заробку ў Казахстане

З 1 лютага ў Беларусі павысіліся працоўныя пенсіі ў сярэднім на 20 працэнтаў. У Расіі таксама 1 лютага адбылося чарговае павышэнне працоўных пенсій. У нашых суседзяў індэксацыя склала толькі 8,8%. Але зараз расійскі пенсіянер атрымлівае дапамогу ўдвая большую, чым пенсіянер у Беларусі.

З 1 лютага сярэдняя працоўная пенсія ў Беларусі склала прыблізна 1 мільён 168 тысяч альбо каля 140 долараў. У Расіі з улікам прыбаўкі сярэдні памер працоўнай пенсіі з 1 лютага складае каля 8 з паловай тысяч расійскіх рублёў, альбо прыблізна 283 долары.

Але яшчэ нядаўна пенсіі беларусаў амаль не адрозніваліся ад расійскіх, а да 2008 года і зусім былі большыя. Што змянілася за гэты час у Беларусі? Амаль што нічога. І кіраўнік у краіне той жа, і не збочылі з абранага 17 гадоў таму шляху. А пенсіі ўпалі да такой рысы, што сёння сярэдняй працоўнай пенсіі не хопіць нават на квіток да Масквы (туды і назад) у самым танным купэ, бо такі квіток у адзін бок каштуе зараз 624 тысячы 280 беларускіх рублёў.

Сярэдні памер працоўнай пенсіі ў Расіі і Беларусі (у доларах ЗША)

Год	Беларусь	Расія
2005	103	90
2006	116	118
2007	160	134
2008	172	149
2009	153	215
2010	204	264
2011	115	275

Дарэчы, заробкі ў Расіі таксама большыя, чым у Беларусі. Згодна з апублікаванай на сайце Нацбанка аналітычнай справаздачай "Агульныя тэндэнцыі ў эканоміцы і грашова-крэдытнай сферы Рэспублікі Беларусь" за 2011 год, у снежні мінулага года сярэдні заробак у Беларусі склаў трэць ад расійскага і палову ад сярэдняга заробку ў Казахстане. У справаздачы пазначана, што беларусы атрымалі ў снежні ў сярэднім 342 долары зарплаты.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.



АКЦЫЯ

Скідка на самае неабходнае

Сведкамі нечаканай акцыі можна стаць у сталічнай краме "Сделай сам", што недалёка ад парка імя М.Горкага.

Гандляры сантэхнікай робяць рэдкую прапанову. Набываеш 10 унітазаў і атрымліваеш скідку ў 10%. Насамрэч, парадаксальная шчодрасць...

Марыя МАЛЕВІЧ.
Фота Уладзіміра БАГДАНАВА.

БЛІЦ

Яшчэ мінулай восенню экс-кандыдат у прэзідэнты Дзмітрый Усс звярнуўся да беларусаў з просьбай прыняць удзел у стварэнні ініцыятыўнай групы па зборы подпісаў за ўнясенне змяненняў у Выбарчае заканадаўства.

Прапаноўваецца змяніць артыкулы 34, 35 і 72 Выбарчага кодэкса з тым, каб кандыдаты мелі права накіроўваць ва ўчастковыя камісіі сваіх прадстаўнікоў, а ўчастковыя камісіі падчас падліку галасоў абавязкова дэманстравалі назіральнікам і davераным асобам кандыдатаў кожны бюлетэнь.

"Народная Воля" звярнулася да апазіцыйных лідараў з пытаннем:

Вы падтрымліваеце ці не падтрымліваеце ініцыятыву Усса?

Аляксей ЯНУКЕВІЧ, старшыня Партыі БНФ:

— Я б не сказаў, што мы яе не падтрымліваем. Мы гатовы прадаставіць памяшканне для сходу ініцыятыўнай групы Дзмітрыя Усса. Мы вітаем гэтую ініцыятыву, аднак лічым, што яна не самая прыярытэтная на сённяшні дзень, таму свае людскія рэсурсы зараз накіроўваем у іншае рэчышча.

На нашу думку, галоўнае на сёння — гэта тэма палітзняволеных у Беларусі. Яе трэба ўздымаць усімі магчымымі сродкамі. Што тычыцца выбараў, то тут важна памяняць практыку прымянення выбарчага заканадаўства. Таму што і па дзеючым законе можна праводзіць сумленныя выбары.

Сяргей КАЛЯКІН, старшыня партыі «Справядлівы свет»:

— Калі гаварыць пра ініцыятыву Усса, то мы гэта ў свой час ужо праходзілі. Была створана ініцыятыўная група, якая мела на мэце дабіцца адмены рэгістрацыі Лукашэнкі на прэзідэнцкіх выбарах. Але яна не была зарэгістравана. Таму сёння ёсць разуменне таго, што законным шляхам праз ініцыятыву, якая быццам бы дазволена Канстытуцыяй, змяніць заканадаўства нельга з-за шэрагу прычын.

Па-першае, ЦВК не зарэгіструе такую ініцыятыўную групу, што адразу робіць нулявым увесь эфект яе дзейнасці. Па-другое, нават калі ініцыятыўная група будзе зарэгістравана і калі яна збярэ патрэбныя па законе 50 тысяч подпісаў, то ва ўмовах поўнага кантролю з боку Адміністрацыі прэзідэнта за тым, што прымаецца ў парламенце, гэта таксама не будзе мець сэнсу.

Таму стварэнне такой ініцыятыўнай групы, як Усса, — затратны варыянт, які мае на выхадзе нулявы вынік.

Віталь РЫМАШЭЎСКІ, сустаршыня аргкамітэта па стварэнні партыі «Беларуская хрысціянская дэмакратыя»:

— БХД цалкам падтрымлівае ініцыятыву Дзмітрыя Усса, мы ўвесь час знаходзімся з ім на сувязі. У Мінску і большасці рэгіёнаў Беларусі актывісты БХД увайшлі ў склад гэтай ініцыятыўнай групы. Мы гатовы ўдзельнічаць у сходзе ініцыятыўнай групы і ў самой кампаніі. Праблема ў тым, што ўлады адмаўляюць у правядзенні сходу ініцыятыўнай групы. Таму, магчыма, гэтую кампанію можна правесці іншым шляхам. Напрыклад, простым зборам подпісаў пад зваротам усіх зацікаўленых грамадзян Беларусі.

Уладзімір НЯКЛЯЕЎ, экс-кандыдат у прэзідэнты, лідар грамадзянскай кампаніі «Гавары праўду!»:

— Гэта некарэктнае пытанне ў дачыненні да грамадзянскай кампаніі "Гавары праўду!", бо мы цалкам падтрымліваем ініцыятыву экс-кандыдата ў прэзідэнты Дзмітрыя Усса. Актывісты нашай кампаніі ўваходзяць у склад яго ініцыятыўнай групы.

Юрась ГУБАРЭВІЧ, намеснік старшыні руху «За свабоду»:

— Змест патрабаванняў, вылучаных Дзмітрыем Уссам, мы падтрымліваем. Самі вылучаем іх не першы год, прычым упор робім на практыку прымянення выбарчага заканадаўства.

Дзмітрый Усс чамусьці вырашыў, што апазіцыя ў Беларусі толькі ўчора стварылася і ніколі гэтым не займалася. Практыка ўплываць на змены заканадаўства праз рэферэндумы была і раней, але ўсё гэта ўпіраецца ў ведамства Ярмошынай — Цэнтральную выбарчую камісію, якая ні разу не рэгістравала падобныя ініцыятывы.

У сённяшніх умовах правесці любую грамадзянскую ініцыятыву, рэалізацыя якой залежыць ад волі Ярмошынай, нерэальна. Таму няма жадання ўпустую губляць час...

Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА, старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі:

— Аб'яднаная грамадзянская партыя цалкам падтрымлівае гэтую ініцыятыву Дзмітрыя Усса. Партыйныя структуры далі зялёнае святло ўсім ахвочым актывістам. Хто захацеў з партыйцаў, той далучыўся. Іншая справа, спадзяванняў на рэгістрацыю гэтай ініцыятыўнай групы няма... Гэтую ініцыятыву ўлады "заваляць" яшчэ на этапе яе фарміравання...

Апытанне праводзіў Віталь ГАРБУЗАЎ.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Дзмітрый УСС: «Я ў шоку ад таго, што робіцца ў Беларусі...»

— Зараз у ініцыятыўную групу па ўсёй Беларусі ўваходзяць больш за тысячу чалавек, — расказаў "Народнай Волі" Дзмітрый Усс. — Зусім нядаўна мы падалі паўторную заяўку ў Мінгарвыканкам з патрабаваннем прадаставіць нам памяшканне для правядзення сходу ініцыятыўнай групы. Першая падобная спроба была ў снежні мінулага года. Тады мне прыслалі адпіску, што быццам бы не могуць задаволіць заяўку з-за таго, што парушаны пункт "Закона аб масавых мерапрыемствах". І ўсё. Больш ніякай канкрэтыкі.

Улады баяцца чэсных выбараў, а таму супраціўляюцца такой ініцыятыве. Шчыра кажучы, я ў шоку ад таго маразму, які творыцца ў Беларусі. Чаго вартая Канстытуцыя і правы людзей у Беларусі? Для таго, каб сабрацца людзям для волевыяўлення па пэўнай пазіцыі, трэба мець дазвол чыноўнікаў! У любым выпадку, калі і ў другі раз нам адмовяць, будзем спрабаваць сабрацца на плошчы. Хаця б на плошчы Бангалор...

ЗА РУЛЁМ

У Беларусь пераганяюць усё больш скрадзеных машын

У Польшчы адзначаюць тэндэнцыю да павелічэння транзіту скрадзенага аўтатранспарту з Захаду ў Беларусь і Расію.

Як паведамляе газета "Kurier Poranny", крадуць аўтамабілі ў асноўным на заказ. Вельмі часта яны не затрымліваюцца ў Беларусі, а пераганяюцца ў Расію. Перагоншчыкі скрадзеных аўто атрымліваюць каля 500 еўра. І гэта пры тым, што кіроўцам можа пагражаць крымінальны пераслед.

Паведамляецца, што скрадзеныя ў ЕС аўтамабілі каштуюць да 150 тысяч еўра.



ДАРЭЧЫ

Вось як выглядае дзясятка аўто, якія найбольш часта выкрадалі ў Беларусі ў мінулым годзе.

ВАЗ — 419 (28,5% ад агульнай лічбы);
Volkswagen — 183 (12,4%);
Audi — 92 (6,3%);
Opel — 73 (5%);
Ford — 71 (4,8%);
Mercedes — 62 (4,2%);
"Москвич" — 48 (3,3%);
Mazda — 47 (3,2%);
Renault — 38 (2,6%);
BMW — 36 (2,4%).

Вера ВІР.

НЕРУХОМАСЦЬ

Кватэры «Ля Траецкага» купляюць заможныя беларусы і замежнікі

Кватэры ў жылым комплексе прэміум-класа "Ля Траецкага", які будуецца на набярэжнай Свіслачы, сталі раскупляць яшчэ да ўзвядзення дома. Кліентаў нават не прыходзілася шукаць — яны самі прыходзілі ў агенцтва нерухомасці. Хоць жыллё не з танных — квадратны метр каштуе прыкладна 3000 долараў.

Сёння ў гэтым доме выстаўлена на продаж усяго тры кватэры. Атрымліваецца, што ўсе астатнія ўжо прададзены?

— Яшчэ не ўсе кватэры набыты, — *сказалі "Народнай Волі" ў агенцтве нерухомасці.* — Хутчэй за ўсё, частка яшчэ будзе прадавацца пасля здачы дома, але колькі канкрэтна — будзе залежаць ад палітыкі "Трайпла", які будуе гэты дом. Жыллё тут на самай справе раскупляецца добра, ажыятаж па-ранейшаму вялікі.

Па словах рыэлтараў, у элітным доме ў цэнтры Мінска набываюць жылплошчу не толькі заможныя беларусы.

"Ёсць і замежнікі — і з Еўропы, і з краін Персідскага заліва", — *адзначаюць у агенцтве.*

Планавалася, што дом здадуць у першым квартале 2012 года. Зараз тэрмін здачы перанеслі на другі квартал.

— Па дакументах першы пускавы комплекс здадзены яшчэ ў мінулым годзе, — *кажуць у агенцтве нерухомасці*. — І для першаснага агляду, для заўваг па стане кватэр людзі ўжо актыўна запрашаюцца. Але, зразумейце, гэта ж не Каменная Горка, дзе людзі з нецярпеннем чакаюць здачы дома і, атрымаўшы ключы, хутчэй бягуць засяляцца. Тут за ўсю гісторыю дома ні адзін дольшчык не патэлефанаваў і не спытаў, калі ж нарэшце дом будзе здадзены. Людзі бачаць, што будоўля ідзе. У іх нармальныя жыллёвыя ўмовы, нікому спешка не патрэбна. Таму ажыятажу з засяленнем няма...

Марына КОКТЫШ.



У ТЭМУ

Расійцам выгадна купляць жыллё ў Беларусі

*Цікавасць да набыцця беларускай нерухомасці праяўляюць прадстаўнікі вышэйшага класа ігракоў з Расіі. Пра гэта заявіў дырэктар ТАА "Віва Капітал" **Вадзім Тачкін**. Гэта пакупнікі з высокімі даходамі, з буйных мегаполісаў, і яны аддаюць перавагу элітным забудовам у цэнтры Мінска.*

"Гэта можа быць добрая якасная "сталінка" з адпаведнымі характарыстыкамі, ці дамы, якія будуюцца ў цэнтральнай частцы горада з прэтэнзіяй на прэміум-клас і якіх сапраўды стала больш у апошні час, — цытуе эксперта Infobank.by. — *У заезджых ігракоў высокія патрабаванні да пражывання, а гасцінічны комплекс Беларусі не можа даць ім звыклы ўзровень камфорту. Цэны на нерухомасць расійцаў мала хвалююць. Калі людзі гуляюць па-буйному, то зразумела, што ўзровень іх даходаў нашмат вышэй за сярэдні. Ды і па маскоўскіх мерках кошт элітнага квадратнага метра ў Мінску ў 5000 долараў — гэта зусім не грошы. Столькі каштуе ў межах МКАД метр якой-небудзь"панэлькі" ў спальным мікрараёне".*

Другая асноўная катэгорыя расійцаў, якія зацікаўлены ў набыцці беларускай нерухомасці, гэта былыя выхадцы з Беларусі, адзначае Тачкін. Звычайна гэта людзі ва ўзросце, якія вяртаюцца на радзіму. Гэтыя пакупнікі ў асноўным цікавяцца нерухомасцю ў маляўнічых рэгіёнах Беларусі, да прыкладу, у раёне Браслаўскіх азёр.

ВІЗІТ

Да нас едзе МВФ

З 22 лютага па 6 сакавіка ў Мінску будзе працаваць аглядная місія Міжнароднага валютнага фонду.

У ходзе работы місіі на чале з **Крысам Джарвісам** эксперты фонду правядуць традыцыйны штогадовы агляд сітуацыі ў эканоміцы, які праводзіцца ва ўсіх краінах — членах МВФ.

Нагадаем, што запазычанасць Беларусі перад МВФ у цяперашні час складае 3,8 млрд долараў.

ФІНАНСЫ

Купюра наміналам 200 тысяч з'явіцца 12 сакавіка

Але інфармацыя аб тым, як будзе выглядаць купюра ў 200 тысяч, трымаецца ў сакрэце — каб пазбегнуць падробак.

"Непасрэдна перад яе выпускам у абарачэнне Нацбанк правядзе шырокую прэзентацыю насельніцтву новай купюры", — кажуць у галоўным банку краіны.

ЧУЛІ?

Акадэмік Сяргей Абламейка шукае маладых навукоўцаў

Старэнне прафесарска-выкладчыцкага складу Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта рэктар ВНУ акадэмік Сяргей Абламейка лічыць "катастрафічным".



Паводле яго слоў, штогод сярэдні ўзрост выкладчыка БДУ павялічваецца на адзін год, і значнай застаецца доля выкладчыкаў пенсійнага ўзросту. *"Моладзь не вельмі хоча ісці ў навуку, і мы старэем"*, — сказаў рэктар, адзначыўшы, што сярэдні ўзрост загадчыка кафедры ва ўніверсітэце — 57 гадоў, прафесара — 65.

У БДУ працуе каля 300 кандыдатаў навук да 40 гадоў (дактароў навук у гэтай узроставай катэгорыі ў БДУ няма). З года ў год, па словах Абламейкі, памяншаецца і колькасць дактароў навук 40—60 гадоў. На пачатак лютага ў БДУ працавала 17 дактароў навук да 50 гадоў. У 2006 годзе ў гэтай узроставай катэгорыі іх было ў два разы больш.

ДАРЭЧЫ

Заробак прафесара БДУ — 5,5 мільёнаў рублёў

Але выкладчыкі могуць зарабіць і больш, калі завядуць уласную старонку ў інтэрнэце.

Сяргей Абламейка заклікаў выкладчыкаў заводзіць асабістыя старонкі на сайце ўніверсітэта і размяшчаць там не толькі інфармацыю пра сябе, але і матэрыялы лекцый. *"Пры прыняцці рашэння аб прымяненні павышаючых каэфіцыентаў пры налічэнні зарплаты будзе ўлічвацца прысутнасць матэрыялаў выкладчыкаў на сайце"*, — паведаміў Абламейка.

Для даведкі: за студзень 2012 года ў БДУ сярэдняя намінальная заработная плата выкладчыка без навуковай ступені склала каля 2 млн 600 тыс. рублёў, дацэнта — каля 4 млн, прафесара — 5,5 млн, прафесара — загадчыка кафедры — 6,5 млн рублёў.

НЕЛЬЗЯ МОЛЧАТЬ!

АЭС: авантюрная мифология



Похоже, строительство белорусской АЭС все же разворачивается, несмотря на всю абсурдность этого проекта. Официальная пропаганда активно бросилась создавать идеологическую основу под эту авантюру, родив несколько мифов, распространение которых призвано оправдать в глазах населения многомиллиардную стройку. Но на каких ножках держатся эти мифы?

МИФ 1. Строительство атомной станции обеспечит энергетическую независимость Беларуси

Декларируется, что зависимость Беларуси от поставок углеводородов из России значительно снизится после ввода в строй атомной станции. Конечно, это так: АЭС использует в качестве топлива не нефть или газ, а диоксид урана. Официальная пропаганда с легкостью манипулирует понятием "атомное топливо", давая понять, что оно дешево, мобильно и доступно. Почти так же, как сушняк в лесу или торф в осушенном болоте.

Но количество стран, производящих тепловыделяющие элементы для реакторов (ТВЭЛы), можно пересчитать на пальцах одной руки. И все они — члены пресловутого "атомного клуба". Ведь атомная энергетика — это побочная и не слишком удачная дочь гонки атомных вооружений. Оппоненты строительства АЭС утверждали, что по ряду причин поставить атомное топливо из этого небольшого набора продавцов нам сможет только Россия. В качестве аргумента стопроцентной гарантии того, что топливо будет именно российское, приводилось то обстоятельство, что каждый тип реактора рассчитан на работу с тепловыделяющими сборками, отличающимися друг от друга не только общей конструкцией и геометрическими размерами, но и параметрами топлива, температурными и прочностными характеристиками и др. Например, сборки российских водо-водяных реакторов под давлением (ВВЭР) имеют шестигранное сечение, а большинства иностранных реакторов такого же типа (PWR — Pressurized Water Reactor) — квадратное. Даже в каждый конкретный реактор загружаются ТВС с различной степенью обогащения по урану-235. Это делается для обеспечения оптимального режима эксплуатации реактора. Проводя аналогию, можно сравнить: в копир фирмы Xerox нельзя вставить картридж от копира Canon.

Совсем недавно первый вице-премьер Беларуси Владимир Семашко разбил в пух и прах происки противников мирного атома, уверив общественность в том, что у Беларуси будет выбор поставщиков ядерного топлива для АЭС. Он сообщил, что в мире идет диверсификация производителей и поставщиков ТВЭЛов, поэтому Беларуси не грозит опасность попасть в зависимость от России как единственного поставщика ядерного топлива.

Но буквально через несколько месяцев после ободряющего выступления высокопоставленного чиновника другой чиновник, министр энергетики А.В.Озерец подписывает Соглашение между правительствами Российской Федерации и правительством Республики Беларусь о сотрудничестве в строительстве на территории Республики Беларусь атомной электростанции, содержащее статью 9:

> 1. *Российская Сторона обеспечивает поставки российскими исполняющими организациями, а Белорусская Сторона обеспечивает закупки белорусскими исполняющими организациями в течение всего периода эксплуатации энергоблоков АЭС, построенных в соответствии с настоящим Соглашением, на долгосрочной договорной (контрактной) основе по согласованным ценам (с учетом мировых цен): ядерного топлива в виде готовых тепловыделяющих сборок, произведенных в Российской Федерации, в объемах, необходимых для начальной загрузки и всех последующих перегрузок этих энергоблоков; управляющих стержней, произведенных в Российской Федерации, в объемах, необходимых для эксплуатации этих энергоблоков.*

Переводя на человеческий язык текст Соглашения, можно утверждать, что к углеводородной жесткой зависимости от одной страны добавляется гораздо более жесткая урановая зависимость. ТВЭЛы от друга Чавеса на танкере не привезешь.

Опасность полной потери энергонезависимости усугубляется и тем, что Россия, собирающаяся брать нас на ядерное довольствие, в скором времени сама будет испытывать проблемы с ураном: при общей добыче 3,3 тыс. тонн ее собственные станции и экспортные поставки по долгосрочным контрактам требуют ежегодно почти 20 тыс. тонн. Пока спасают "военные" запасы, но к моменту возможного запуска белорусской АЭС они закончатся.



МИФ 2. АЭС использует чистую технологию

Как известно, кроме электричества атомная станция производит весьма специфическую продукцию — радиоактивные отходы, проблема утилизации и захоронения которых не решена нигде в мире.

Реактор АЭС интенсивно производит облученное ядерное топливо (ОЯТ). Его еще называют отработанным ядерным топливом, что в принципе неверно, т.к. оно продолжает "работать" еще сотни тысяч, а то и миллионы лет, выделяя тепло и радиоактивность. При функционировании реактора типа ВВЭР, который планируют построить в Островце, отходы нарабатываются весьма активно: около 25 тонн очень радиоактивных твердых отходов и 100 тыс. кубометров менее опасных жидких ежегодно. По два с половиной грамма и 10 литров на каждого белоруса!

Суммарная радиоактивность "свежего" топлива с трехпроцентным обогащением по урану-235 после года эксплуатации увеличивается в 100 млн раз! А топливо в активной зоне реактора облучается от двух до семи лет. По сравнению со "свежим" топливом ОЯТ содержит меньше урана-235 (он "выгорает"), зато накапливаются изотопы плутония, другие трансурановые элементы, а также осколки, или продукты деления — ядра средних масс. Период полураспада некоторых из них исчисляется миллионами лет! С течением времени изменяются также и физические характеристики конструкционных материалов тепловыделяющих сборок (ТВС). В определенный момент они становятся функционально непригодными (попросту "дырявыми") для нормальной работы реактора и подлежат удалению из него.

Облученные сборки перемещают из активной зоны реактора во временное пристанционное хранилище с помощью специальной перегрузочной машины. Тепловыделяющие сборки слишком радиоактивны, чтобы их можно было куда-то везти. Около реактора размещают бассейны с водой, где ТВС и "остужают". Происходит химическая обработка, которая также сопровождается появлением дополнительных отходов. После 3—8 лет такой выдержки становится возможным их вывоз с площадки АЭС.

При этом необходимо вентилировать бассейн, чтобы исключить накопление газов, в том числе и образование взрывоопасного гремучего газа, постоянно очищать воду от радиоактивных загрязнений, появляющихся из-за негерметичности побывавших в реакторе ТВС. Воду очищают также от следов коррозии конструкционных материалов. После всех этих операций количество отходов, естественно, возрастает. Есть еще ряд проблем, с которыми придется столкнуться, если АЭС заработает и начнет производить десятки и тысячи тонн радиоактивных отходов. Ради их решения бассейны выдержки превращаются в сложные технологические установки. Сложные и опасные.

Аварии, связанные с ОЯТ, происходят регулярно. Так, 10 апреля 2003 года в хранилище тепловыделяющих сборок на атомной электростанции Пакш, расположенной 11,5 км южнее Будапешта, произошла авария, которая при неблагоприятном развитии могла привести к ядерному взрыву. 30 тепловыделяющих сборок (около 10-й части всей загрузки реактора) после процесса химической очистки хранились в стальном бассейне. В результате ошибок операторов стержни перегрелись, вода выкипела, температура поднялась до 1200 градусов, выделившийся радиоактивный газ заставил персонал спасаться бегством. Пустили на раскаленные стержни воду — они рассыпались, и на дне образовалась радиоактивная масса. Будапешт спасло только чудо. Последствия аварии преодолевали несколько лет и завершили восстановительные работы лишь пару лет назад. А с белорусской АЭС рядом будет Вильнюс!!!

Самая серьезная авария, связанная с хранением отходов, известная как "киштымский взрыв", произошла в СССР. В сентябре 1957 г. на комбинате "Маяк" (Озерск, Челябинская область) взорвался резервуар с радиоактивными отходами. Произошел выброс радиации объемом 20 млн кюри, что всего лишь в два с половиной раза меньше, чем во время чернобыльской катастрофы. Естественно, и взрыв, и его последствия были засекречены. Информация о взрыве поступила в СМИ только в конце 80-х. Сегодня трудно установить, сколько людей тогда пострадало. Последствия взрыва не преодолены до сих пор. Радиоактивный след растянулся на сотни километров.

Нам обещают, что накопленные радиоактивные отходы будет забирать поставщик топлива. Предположим, это так. Но операция транспортировки опасна, как и все остальное, что связано с АЭС. Только в США в 1971—1981 годах произошло 108 аварий при перевозке радиоактивных веществ, в том числе отходов. После атаки на нью-йоркские небоскребы в 2001 году любая транспортировка отходов по стране была запрещена как "крайне опасная операция с точки зрения физической защиты ядерных материалов от несанкционированного доступа".

Итак, казалось бы, простая операция перемещения груза их пункта А в пункт Б вырастает в серьезную проблему, требующую серьезных затрат. (Кстати, как и другие затраты, связанные с ОЯТ, они не включаются в себестоимость "самой дешевой электроэнергии".) Потребуются специальные транспортные средства с элементами задержки доступа, организация охраны, организация спецсвязи для оповещения об опасности и вызова дополнительных средств ответного реагирования по всему маршруту следования транспорта с опасным грузом. Риску подвергнется значительная территория нашей страны.

При непредвзятом и ответственном рассмотрении проблемы выясняется, что наши отходы не ждут в России. Придется складировать их у себя в качестве "подарка" будущим поколениям... Ведь, по данным российских экспертов, "предприятия ядерного топливного цикла, расположенные на территории Российской Федерации, не готовы к приему на переработку и хранение зарубежного ОЯТ". Основная причина — не успевают перерабатывать свою собственную радиоактивную грязь. "Тем самым существенно повышается риск возникновения аварийных ситуаций, связанных с накоплением ОЯТ на площадках АЭС в европейской части РФ. Кроме этого, прекращается вывоз ОЯТ с атомных подводных лодок Северного и Тихоокеанского флотов, где и так ситуация с ОЯТ является критической" (данные В.М.Кузнецова).

Это так. В России уже накоплено более 500 миллионов кубометров жидких отходов и около 180 миллионов тонн твердых. Нельзя исключать, что в случае прихода в этой стране к власти экологически ответственных людей прием чужих ОЯТ будет вообще прекращен.

Демонтаж АЭС после выработки ресурса также превращается в непреодолимую проблему. Ее решение откладывается на десятки лет. Остановленные станции ждут, когда наши дети и внуки придумают, что с ними делать. Нигде в мире не демонтирована ни одна большая промышленная АЭС.

МИФ 3. «Нормально» работающие АЭС абсолютно безопасны!

Разработчики АЭС голословно оптимистически утверждают: *"При нормальной работе АЭС население и природное окружение абсолютно защищены от радиационных воздействий АЭС"*. Утверждение не подтверждено результатами сравнительных исследований состояния здоровья населения, живущего рядом с АЭС и в районах, свободных от подобных предприятий. В то же время проигнорированы многочисленные данные о негативном воздействии работы АЭС на заболеваемость определенных групп населения в этих местностях.

Никто не опроверг многочисленные факты, подтверждающие, что даже при работе в штатном режиме, без аварий и инцидентов, любая АЭС наносит биосфере и населению существенный вред, обусловленный выбросами образующихся в реакторе радионуклидов. Это и детская лейкемия, и повышенный уровень младенческой смертности, и рак груди, и многие другие беды жителей, живущих недалеко от АЭС, подтвержденные исследовательскими центрами с мировым именем. Еще бы, таблица, опубликованная, кстати, на сайте, пропагандирующем атомную энергетику, ярко иллюстрирует, что может за год высыпаться на голову граждан в районе работы АЭС в пределах установленных атомщиками "норм":

Радионуклид	АЭС с ВВЭР
ИРГ (инертные радиоактивные газы)	$6{,}9 \times 10^{14}$ Бк
^{131}I (газовая и аэрозольная формы)	$1{,}8 \times 10^{10}$ Бк
^{60}Co	$7{,}4 \times 10^{9}$ Бк
^{134}Cs	$9{,}0 \times 10^{8}$ Бк
^{137}Cs	$2{,}0 \times 10^{9}$ Бк

А тем временем в Беларуси количество зарегистрированных врожденных пороков развития строгого учета уже увеличилось в 2 (!) раза по сравнению с доаварийным периодом. Огромная коллективная доза облучения, полученная населением десятков стран вследствие Чернобыльской катастрофы (127 млн чел./рад. по оценке Дж.Гофмана и 150 млн чел./рад. по оценке Министерства энергетики США), не могла не привести к серьезным нарушениям здоровья сотен тысяч людей. Не менее трети этой дозы пришлось на население Беларуси. И ее сознательное увеличение, которое принесет даже нормально работающая АЭС, по моему мнению, преступление.

МИФ 4. Все просчитано и проработано!

Выбор проекта и основного поставщика оборудования не был проведен на основе конкурса, а изначально был ориентирован на российский проект "АЭС-2006" ОАО "Санкт-Петербургский Атомэнергопроект". К тому же белорусские власти приняли решение о строительстве АЭС без учета мнения граждан. Об этом, а также о других нарушениях Беларуси говорит и решение Комитета по соблюдению Орхусской конвенции "О доступе к информации, участию общественности в принятии решений и доступе к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды".

АЭС ВВЭР-1200 не построена нигде в мире и, соответственно, не эксплуатировалась, что делает весьма сомнительными утверждения разработчиков о ее полной безопасности. В то же время Росатом строит, мягко говоря, не слишком качественные объекты. Чего стоит недавнее обрушение строительных конструкций контаймента Ленинградской АЭС-2, строящейся по аналогичному проекту, что запланирован для белорусской АЭС.

Во время сооружения в Китае АЭС, сходной с планируемой белорусской (но не ВВВР-1200!), у китайской стороны неоднократно возникали претензии по качеству материалов и оборудования, что привело к задержке сдачи АЭС в эксплуатацию, и в течение первого года эксплуатации реакторы пришлось остановить для ремонта.

Вспомним и мнение российского надзорного органа о качестве проектов и качестве конструирования, управления и эксплуатации АЭС России. Федеральная служба по экологическому, технологическому и атомному надзору (Ростехнадзор) из года в год констатирует большое количество подлежащих учету "происшествий" на АЭС России. Например, в отчете Ростехнадзора за 2007 год сообщается, что "на атомных станциях произошло 47 нарушений в работе, подлежащих учету в соответствии с Положением о порядке расследования и учета нарушений в работе атомных станций, что на пять нарушений больше, чем в 2006 году". ... "Наибольшее количество нарушений в работе АЭС в 2007 году вызвано такими коренными причинами, как недостатки управления, недостатки в организации эксплуатации, а также недостатки конструирования".

МИФ 5. Самая дешевая энергия

Главным преимуществом электроэнергии, вырабатываемой на АЭС, сторонники строительства атомной станции считают ее дешевизну по сравнению с наиболее распространенными угольными и газовыми. Действительно, топливная составляющая стоимости вырабатываемого электричества пока меньше на АЭС, нежели на тепловых электростанциях. Но капитальные затраты выше в несколько раз! К примеру, стоимость нового ядерного энергоблока финской АЭС "Олкилуото" на момент начала стройки составляла почти 4,5 миллиарда долларов США, а к моменту окончания в следующем году вырастает почти в полтора раза! По данным первого вице-президента "Атомстройэкспорта" Александра Глухова, стоимость Белорусской АЭС из двух реакторов составит 8—12 миллиардов долларов. Столько стоит десяток электростанций с парогазовыми установками, которые к тому же могут быть введены в строй в 3—4 раза быстрее, чем атомная станция.

Большинство методик расчетов, используемых для доказательства выгоды атомной энергетики, не учитывают **истинные** расходы на демонтаж отработавших ресурс станций, который может растянуться на десятилетия и даже столетия. А они сопоставимы со стоимостью строительства АЭС, но вот только нести их будут наши потомки. Можно предположить, что ужесточение мер безопасности, которые, безусловно, будут приняты в будущем, значительно увеличат эти расходы.

В Великобритании затраты на снятие с эксплуатации одного блока уже сейчас составляют около 500—600 млн фунтов стерлингов (более миллиарда долларов). Принятая стратегия снятия АЭС с эксплуатации предполагает удаление активной зоны через 100 (!) лет после остановки блока (рассматривается новый вариант — через 135 лет). Общая сумма обязательств по демонтажу государственных ядерных установок Великобритании (UKAEA и BNFL) достигает примерно 48 миллиардов фунтов стерлингов!

В Швеции первый энергоблок АЭС "Barseback" мощностью 600 МВт был остановлен в 1999 году, второй, имеющий такую же мощность, — в 2005 году. Шведским налогоплательщикам закрытие каждого из блоков обошлось более чем в миллиард долларов.

Цены демонтажа растут из года в год. По данным гендиректора Игналинской АЭС Освалдаса Чюкшиса, закрытие выведенной в конце 2009 года из эксплуатации станции (Ignalina, ИАЭС) может обойтись приблизительно в 10 млрд литов (около 3 млрд евро).

В мире быстрыми темпами растет стоимость вывоза, переработки и захоронения отработавшего ядерного топлива (ОЯТ). Российский соответствующий "сервис" стоит уже около 1000 долларов за килограмм! В других странах — еще дороже. К тому же многие страны вообще запретили ввоз на свою территорию чужой ядерной грязи.

Серьезные ученые и аналитики, не находящиеся на содержании ядерных корпораций, единодушны: электроэнергия, вырабатываемая АЭС, дешева лишь до тех пор, пока в нее не включают стоимость извлечения, транспортировки, переработки, захоронения отходов, стоимость демонтажа станции, а атомные проекты получают субсидии из госбюджета.

МИФ 6. Грядет атомный ренессанс

Действительно, это так, но только в Китае, Индии, Иране, России и ряде других развивающихся стран.

Мировая статистика с 1985 г. демонстрирует неуклонное снижение темпов роста ядерной энергетики, который поддерживается сегодня, по существу, только стремлением ряда азиатских стран любыми способами добиться энергетической независимости, а также ядерными амбициями Ирана и, возможно, Бразилии.

Прирост обеспечивают в основном развивающиеся страны во главе с Индией и Китаем. Европейские страны не спешат, в отличие от Беларуси, форсировать атомные стройки. В настоящее время только в двух странах Западной Европы строятся новые блоки АЭС — во Франции и в Финляндии, причем финская АЭС "Олкилуото" — это первая ядерная стройка в регионе с 1991 года.

Германия, Испания, Швеция, Бельгия, Италия, Австрия, Дания, Швейцария приняли законодательный запрет на развитие и использование атомной энергии в будущем. Одни постепенно выводят реакторы из эксплуатации (Германия, Швейцария, Швеция), а другие (Италия) остановили их вовсе. Катастрофа в Японии на "Фукусиме-1" интенсифицировала процесс освобождения Европы от атомных станций.

В США за последние более тридцати (!) лет не было ни одного выполненного заказа на новые реакторы.

В то же время процесс отказа от использования АЭС в мире замедлен тем, что ряд стран, поддавшись на уговоры или давление атомного лобби, продолжают планировать развитие атомной энергетики и строят АЭС. В некоторых странах нетрудно проследить связь этих планов с национальными программами ядерного вооружения.

Таким образом, Белорусская АЭС, я считаю, представляет собой серьезную опасность для здоровья белорусских граждан, экономики страны и, конечно, экологической безопасности. Ее строительство — авантюра, не объяснимая с точки зрения здравого смысла.

**Юрий ВОРОНЕЖЦЕВ,
физик, кандидат технических наук,
член Экспертного совета при Объединенной гражданской партии,
ответственный секретарь Комиссии Верховного Совета СССР по рассмотрению причин аварии на Чернобыльской АЭС и оценке действий должностных лиц в послеаварийный период (1989—1991 гг.).**

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Еўразвяз нам не ўказ

Сакратар Цэнтрвыбаркама Мікалай Лазавік прапанаваў не запрашаць на парламенцкія выбары назіральнікаў з Еўрасаюза — за тое, што гэтыя "еўрадэбілы" зрабілі неўязнымі ў Еўропу нашых чыноўнікаў.

…Кожны дзень на аднаго дэпутата дзяржава траціць мільён рублёў.

Сакратар (аддам даніну)
Добра выказацца змог:
Еўрапейцаў у краіну
Не пускаць і на парог!
Я з ягонай думкай згодзен.
Незалежны наш народ!
І таму, нарэшце, годзе
Пазіраць Еўропе ў рот.
Там наўсцяж — адны "дэбілы",
Нашым людзям не раўня.
Галасуем, трацім сілы,
І ўсё гэта, бач, фігня.
З-за мяжы на нашу ўладу
Плешчуць розную брыду,
У грамадства ўносяць зваду,
Наклікаюць нам бяду.
Дый яшчэ свае капрызы
Выстаўляюць, злыдні, нам:
Не даюць, паскуды, візы
Нашым доблесным чынам.
А яны ж бы так хацелі
За сумленны капітал
І пагрэць у Ніцы целы,
І ў турнэ спатоліць шал.
Словам, боўдзілы з замежжа
Не ідуць да нас з дабром.
Мы й без іх сабе належна
Дэпутатаў абяром.
Еўразвяз — не манна з неба,
Назіральнікі — не ўказ.
І Палата, як і трэба,
Будзе злагаднаю ў нас.
Ні дэбатаў, ні скандалаў,
Ні інтрыг, ні валтузні...
Паслухмянай будзе зала —
Хоць да раны прыгарні.
Кожны зможа, дзякуй Богу,
Там сядзець — сляпы й нямы...
Дый без выбараў наогул
Абысціся можам мы.
Ну навошта траціць сродкі
У галодныя часы,
А затым лічыць адсоткі,
Бюлетэні-галасы?
Можа, Бацька наш Указам
Збэсціць выбары-нуду
І прызначыць спісам, разам
Дэпутатаў чараду.
Кандыдатаў — да халеры
Для пачэснай ролі той...
Хай пачытваюць паперы,
Галасуюць "за" гурмой.
Дый не будзе тут сакрэтам,
Я лічу (і то не жарт):
Прэзідэнту нават гэтым
Галаву тлуміць не варт.
Ні карысці і ні шкоды
З дэпутатаў, балазе
Той парламент для народа —
Акурат сядло казе.
Мы ж зусім не багацеі,
Каб даваць рублі з казны
Тым, хто ў зале той "пацее"
І праседжвае штаны...
Апетыт жа ў іх шалёны —
І слановы не раўня:
Дэпутаты па мільёну
"Пераджоўваюць" штодня.
"Хто ж пладзіцьме нам законы? —
Можа ўзнікнуць інтарэс. —
Нам законаў трэба — тоны,
Нельга жыць Палаты без".
Тлумны лёс міне дзяржаву —
Прыме Сам любы закон!

* * *

З нас жа кожны на халяву
Будзе лішні мець мільён...

ДИСКУССИЯ

Лукавая арифметика

В "Народной Воле" (№№169—170 за 2011 год) читатель С.Головач из Щучинского района спрашивает: "Что лучше — иметь 10 коров весом каждая 650 килограммов или 20 коров при среднем весе 450 килограммов?" Десятилетия работы в животноводстве привели автора письма к грустному выводу: в 80-е годы при удое молока от коровы 2—3 тысячи килограммов и намолотах 20—30 центнеров многие колхозы были миллионерами, а сейчас надаивают 6—7 тысяч, однако не счесть убыточных хозяйств, тех, которые живут в кредит. А все, мол, потому, что не умеем считать. И.С.Головач приводит свою арифметику, которая сводится к тому, что "если брать затраты кормов, то в 80-е годы удой был выше. Мяса получали тоже больше, потому что на этих кормах содержали двух коров и они никогда не получали столько концентратов".

И еще один аргумент приводит автор. "Сейчас очень мало вносится на поля органических удобрений, то есть навоза... Как бы там ни было, а выход навоза от содержания 20 коров больше, чем от 10", — констатирует С.Головач.

Кормим меньше — получаем больше

Начнем с производства мяса. Если мы разделим одну коровью "пайку" на две коровы, то, без всякого сомнения, получим в два раза больше костей, рогов и копыт, требухи, крови, хвостов и т.д. Но не мяса. По качеству многое из этого годится лишь на консервы. Знаете, такие в стеклянных банках под названием "Каша перловая с говядиной". Да и кости, если их расфасовать в пакеты и окрестить "суповыми наборами", как раз будут по нашему карману. Из копыт тоже можно кое-что сварганить.

А вообще-то, на откорм (для мяса) ставят не коров, а бычков. Они, во-первых, крупнее, а во-вторых, если стадо племенное, то пускать телочек на мясо просто глупо. Почему? Да природа так распорядилась. Корова дает потомство, молоко, мясо... А бык лишь мясо и навоз. Правда, пока телочка станет коровой, требуется около трех лет. За это время бычки дают более 1,5 тонны мяса.

Это не значит, что коровы не попадают на мясокомбинаты (травмы, снижение продуктивности, обновление стада, маститы, по возрасту и т.п.). В Европе свежее мясо таких животных в продажу не идет, из него делают корм для собак, кошек, поставляют на зверофермы.

На откорме (при соблюдении технологий, рациона и режима кормления) животные содержатся 13 месяцев, прибавляя по 1000—1300 граммов ежедневно, набирают оптимальный вес. Дольше этого срока держать скот нецелесообразно, так как привесы резко падают. По сути, производство мяса прекращается, продолжается лишь производство навоза. Естественно, это тоже нужный и ценный продукт, но все же, согласитесь, не мясо.

А теперь представьте: если сократить рацион вдвое, то что получится? Ладно, не буду спорить, соглашусь с С.Головачом: мяса, молока, приплода, навоза мы, если увеличим поголовье скота двое, получим больше. Допустим, сейчас в стране миллион голов. Стало два миллиона. Что нам понадобится? В два раза больше доярок, в два раза больше животноводов, в два раза больше ферм, в два раза больше медпрепаратов, в два раза больше доильных аппаратов. Да и много-много еще всего, что стоит огромных денег.

А теперь прикинем стоимость мяса, молока, кто их сможет и захочет купить по такой цене? Или мы, чтобы удешевить продукцию, уполовиним, как и скоту, рацион работникам? Так в прошлом году даже больше чем уполовинили. Зарплаты же стали мизерными.

К слову, о доярках. Не ошибусь, если скажу, что большого конкурса на эту должность у нас не существует. Не так давно побывал в родной деревне Ивановского района. Походил по ферме, поговорил с земляками. Удивила какая-то странная закономерность. Три раза в день — рано утром, в обед и вечером — по улице грохочет трактор. Выяснилось, что трижды в день он ездит в соседнюю деревню за дояркой, а потом отвозит ее домой. В нашей деревне, где в основном пенсионеры, необходимого количества доярок не нашлось. Говорю председателю: "Купите ей мопед, дешевле будет, чем трактор гонять, трактористу зарплату давать, солярку транжирить..." Отвечает: "А как я ей одной дам? А другие что скажут? Нельзя". Это к вопросу С.Головача, умеем или не умеем мы считать. Правильно, не умеем.

И арифметика названного автора, думаю, в некотором роде лукавая. Не нужны нам дохлые коровы, как и те колхозы-миллионеры с нищими колхозниками.

Вы что, ребята, с Луны свалились?

Кто-то любезно бросил в почтовый ящик антикризисную программу Объединенной гражданской партии. Вернее, не саму программу, в которой простой обыватель может и не разобраться, а ответы на вопросы заместителя председателя ОГП, одного из основных разработчиков "Антикризисной программы" экономиста Льва Марголина. Смотрю. Портреты А.Лебедько и Л.Марголина. Лозунг "Построим новое. Сохраним лучшее". Начинаю искать, что будет построено, а что сохранено. Скажу сразу, много интересных, здравых и насущных идей и предложений. Короче, к теоретической "лозунговой" части претензий у меня, не теоретика и не экономиста, не возникло. А вот когда дело дошло до практических методов претворения программы в нашу бренную жизнь, от алгебры к арифметике, я насторожился. Вот ставится главная задача (будем считать это "построением нового"): создать 1 миллион современных рабочих мест. Прекрасная цель. Но тут же натыкаюсь на еще одну, но уже "самую главную задачу": нужно прекратить дотирование неэффективно работающих предприятий, лучше закрыть такое производство, а сэкономленные таким образом средства пустить на выплату пособий по безработице... Ведь даже если в первый год реформ количество безработных увеличится до миллиона, а средний размер пособия составит 200 долларов, то на год потребуется всего 2,4 миллиарда долларов. Сумма, как говорится, вполне подъемная. Я пока в легком недоумении: получается, что вместо создания 1 миллиона рабочих мест они сначала разрушат 1 миллион рабочих мест.

Напрягаю память и вспоминаю, что когда-то наши деды уже что-то тоже сначала до основания разрушали, а затем строили вроде бы новый мир. Ну да ладно, это из истории одной старой партии, а тут партия новая. Правда, должен признать, что лозунг старой партии "Землю — крестьянам, фабрики — рабочим" звучит конкретнее и призывнее. Что в итоге получили рабочие и крестьяне, мы знаем. Но оставим это мое возрастное брюзжание.

Обратим внимание на цифры. Подобные расчеты в своих рассуждениях, кажется, использовал один из бывших кандидатов в президенты по фамилии Романчук, кстати, бывший заместитель председателя ОГП. Но вроде бы он был щедрее Л.Марголина по суммам выплат. Теперь, пишут газеты, Романчук сотворил еще одну программу и предложил ее А.Лукашенко. Такой вот круговорот.

Мне не дают покоя 200 баксов безработным. Завидки берут. Потому что 2,5 миллиона белорусских пенсионеров будут получать в среднем в два раза меньше. Неужели нас, больных, сирых и убогих, творцы антикризисной программы бросят на произвол судьбы? Не должны бы. А если так, то пенсионеров уравняют с безработными, добавят по 100 долларов. Для этого потребуется "всего" (так пишет Л.Марголин) 2,5 миллиарда долларов.

Вслед за пенсионерами голос поднимут уборщицы, санитарки в больницах, работники детских садов, колхозники да десятки и сотни тысяч тех, кто получает нищенскую зарплату. Их бы тоже следовало подтянуть до "безработной нормы". И не отмахнешься. Иначе они сами попрут в безработные. Сколько потянет эта армия? Один миллиард, не меньше

Но это не все расходы. Программа предписывает государству "обеспечить бесплатное переобучение тех, кто лишился рабочих мест, при необходимости помочь с переездом туда, где с работой полегче, создать сеть недорогих общежитий". Меня особенно умилило последнее. "Сеть недорогих общежитий", по моему разумению, это бараки. Сколько щедрые творцы программы кинут на эти дела? Не знаю. Но денег это потребует немало.

Читаю, считаю и удивляюсь: вы что, ребята, с Луны свалились? Где вы возьмете миллиарды и миллиарды долларов? А у них в программе и ответ есть: "под реальную программу преобразований охотно помогут и Россия, и Евросоюз, и США". И тут опять в памяти всплыли классики И.Ильф и Е.Петров и незабвенный Остап Бендер с его уверенным "Заграница нам поможет". Такой вот круговорот.

А может, все проще?..

Упустил один пассаж Л.Марголина. Он пишет: "Когда кто-то, помимо Нацбанка, к примеру правительство, увеличивает денежную массу или заставляет коммерческие банки делать это, то девальвация становится лишь вопросом времени. Именно поэтому после девальвации 2009 года произошла девальвация 2011-го..." Повторюсь, я не экономист и не финансист, но мне до сих пор казалось, что коммерческие банки увеличить денежную массу в принципе не могут, ибо они не имеют доступа к печатному станку. По большому счету в наших сегодняшних реалиях не в силах увеличить денежную массу и правительство, и даже Нацбанк. К великому сожалению и нашей беде, доступ к денежному печатному станку у нас имеет один человек — президент А.Лукашенко. "Я — экономист", — любит он подчеркивать.

Помните, недавно у президента правительство и Нацбанк обсуждали перспективы и показатели хозяйствования на 2012 год? Было сказано: нельзя отступать от решений Всебелорусского собрания. Давайте рост ВВП! И пошли. И нарисовали, что от них требовали. А по сути это была команда включить печатный станок. Они не хотели, даже робко сопротивлялись, но выполнили указание вождя. У нас это называется "ручное управление". Ручное правительство, ручной парламент, ручной Нацбанк... Все ручные. Или прирученные?

Глядя, как проходят совещания на высшем уровне, становится грустно... И стыдно почему-то. "Вы как дети малые, вам спички нельзя в руки давать, хату спалите!" Хочется спросить: "Мужики, вы видели потом, вечером в новостях, свои лица, сгорбленные спины, убеленные сединами поникшие головы? Нравится? А вашим женам, детям?" Я иногда задаю себе вопрос: а будь президентом кто-то из правительства, парламента, губернаторов, а он, нынешний президент, окажись на их месте, терпел бы он такое отношение? Мне кажется, нет.

Кто-то из великих сказал: "Абсолютная власть развращает абсолютно". Некому предостеречь, возразить, не согласиться, хлопнуть дверью... Поэтому строим дворцы — печатаем деньги, строим фермы — печатаем деньги, на уборку — печатаем, даем к выборам 500 долларов зарплаты — печатаем деньги. Не надо быть экономистом, чтобы предсказать итог. А ведь лозунг тоже красивый был: за процветающую Беларусь! И вот мы цвели, цвели и окончательно процвели. Стали искать виноватых. Провели вроде бы опрос населения. "Результаты" зачитал лично Л.Лукашенко. Вина правительства — 25 процентов, Нацбанка — 25, народа — 25 процентов, вина вождя — 10 процентов. Мол, сами виноваты — сами и расплачивайтесь. И народ расплачивается. Цены на товары увеличились более чем в два-три раза. Люди, как в голодные годы, выстраиваются в длинные очереди, чтобы купить дешевые молоко, хлеб, субпродукты. А наша статистика радостно рапортует: реальная зарплата к уровню прошлого года выросла на 5 процентов! У меня складывается впечатление, что наши официальные экономисты и статистики вообще не понимают, что такое реальная зарплата. А может, все проще? Все делается для одного человека. Рисуются нужные проценты на выборах, проценты вины за кризис, проценты реальной зарплаты... Назавтра с экранов нас уверяют, как мы счастливы, довольны жизнью, кризиса нет, так, легкое недомогание, а в первом полугодии все забудем. Процветание неизбежно.

А теперь мы должны быть неописуемо счастливы. В интервью С.Доренко А.Лукашенко сказал: "Беларусь — это моя жена". Вот и уложили Беларусь в постель, и неизвестно, что с ней там делают. Или известно?

Такой получается круговорот...

Михаил МИХАЕВИЧ.
Минск.

ДАВЕДАЧНАЕ БЮРО СПАЖЫЎЦОЎ



На пытанні чытачоў "Народнай Волі" адказвае намеснік старшыні грамадскага аб'яднання "Беларускае таварыства абароны спажыўцоў" ***Тамара БЕЛЬСКАЯ.***

Не падышоў метраж...

Днямі купіў навушнікі. У магазіне далі паслухаць, праверыў гук... Але дома аказалася, што навушнікі кароткія. На наступны дзень я вырашыў здаць пакупку назад, але мне адмовілі. Аргументацыя была такая: маўляў, навушнікі добра працуюць, бачных дэфектаў няма, а ўсё астатняе можна было праверыць пры пакупцы. Дык ці магу я здаць навушнікі ў магазін?

Віктар АНТУСЕВІЧ, г.Мінск.

— Калі навушнікі ішлі з асобным гарантыйным талонам і ён запоўнены, то здаць можна. У іншых выпадках — нельга.

Ці ўпрыгожыць балкон шыльда?

Жыву ў гарадской кватэры на другім паверсе. А на першым кватэру прадалі, і там зараз, відаць, знаходзіцца нейкая арганізацыя, якая хоча ўстанавіць на фасадзе нашага балкона шыльду. Ці павінна гэтая арганізацыя ўзгадняць свае дзеянні са мной?

Юрый БЕЛАЗОР, г.Магілёў.

— Арганізацыя, безумоўна, павінна ўзгадняць такія дзеянні і з жыхарамі, і з уласнікам будынка. Калі не будзе згоды жыхароў, то пытанне будуць вырашаць у адпаведных інстанцыях. Могуць і не дазволіць размяшчэнне шыльды. Усё будзе залежаць ад таго, якім чынам шыльда зачэпіць інтарэсы ўласнікаў.

Калі кола аказалася з дзіркай

Набыў чатырохкалёсны дзіцячы веласіпед, але ўжо праз два дні кола здзьмулася. Разабралі, аказалася, што ў камеры дзірка. Паспрабавалі заклеіць — не атрымалася. Дзірка, наадварот, стала яшчэ больш. Чэк захаваўся. Ці можна вярнуць тавар у магазін?

Наталля КАРОБКІНА, г.Гомель.

— Безумоўна, можна.

Перад пакупкай пачытайце дакументы

Мне не спадабалася якасць (у прыватнасці — пах) сродку для мыцця посуду. У магазіне адмовіліся абменьваць тавар, спасылаючыся на закон, у якім сказана, што тавары бытавой хіміі, парфумерыі, касметыкі і асабістай гігіены не абменьваюцца і не вяртаюцца. Ці праўда гэта? І дзе можна даведацца аб прыналежнасці тавару да адной з вышэйназваных груп?

Святлана КЛІМОВІЧ, Лепельскі раён.

— Праўда на баку магазіна, а спіс тавараў, якія нельга абмяняць і вярнуць, ёсць у пастанове Савета міністраў. Гэты дакумент можна знайсці на сайце Міністэрства гандлю.

ДАІ разруліць сітуацыю

Пад акном маёй кватэры ўласнікі легкавых машын ставяць іх нанач на газоны, якія закрыты снегам, а зранку пачынаюць іх разаграваць. Туман ад выхлапных газаў стаіць такі, што нічога не бачна. Няўжо ў гэтых аўтааматараў няма ні кроплі сумлення?! Мала таго, што да пад'езда з каляскай не падысці, дык яшчэ і газамі атручваюць... Куды мне звярнуцца, куды паскардзіцца?

Марыя ГЕРАСІМОВІЧ, г.Мінск.

— Гэтае пытанне знаходзіцца ў кампетэнцыі ДАІ, таму туды і трэба звяртацца. Уладальнікі машын парушаюць правілы паркоўкі.

Нічога не дакажаш...

Купіў сродак ад тараканаў аб'ёмам 400 мл. Напісана, што разлічаны на апрацоўку памяшкання плошчай 55 кв.метраў. А ў мяне гэтага сродку хапіла толькі на 10 кв.м, праз тры хвіліны балон быў ужо пусты... Ці можна нешта зрабіць у гэтай сітуацыі? Я лічу, што мяне падманулі...

Вольга ІГНАЦЮК, Лагойскі раён.

— Вельмі складана адказаць на гэтае пытанне, бо ўсё ж залежыць ад таго, якім слоем чалавек апрацоўваў памяшканне. Можа, ён адзін квадратны метр вырашыў апрацаваць так, што затым нічога і не засталося на астатняе памяшканне. Цяжка нешта даказаць у такой сітуацыі.

Чаравікі папрасілі «есці»

Купілі мужу зімовыя чаравікі, пранасіў ён іх недзе 20 дзён... Трэснула падэшва, скура на чаравіках... Чэк ёсць. Ці маем права запатрабаваць вяртання грошай?

Валянціна СІТНІК, Лідскі раён.

— Можаце.

Алесь СІВЫ.

СОВЕТ

Еще раз о любви...



Накануне Дня влюбленных я в сотый раз прочел стихи В.Высоцкого о любви. Особенно запали в душу строки: *"Я поля влюбленным постелю — пусть поют во сне и наяву..."* Знаете, когда я впервые прочел эти строки, то у меня появилось особое ощущение свежести, улыбки, доброты и понимания любви.

Безусловно, верно утверждение, что любви хотят и молодые девушки, и женщины бальзаковского возраста. Но для того, чтобы быть всегда молодой и привлекательной, как говорят французы, нужно, чтобы в каждой представительнице прекрасного пола жила веселая, озорная девчонка. И еще нужно влюбляться и любить!

...Говорят, женщина, с которой великий Бальзак писал одну из своих героинь, обманула его, скрыв истинный возраст. Он считал, что ей около тридцати, а ей было уже за сорок. Как ей удалось провести опытного ловеласа? Очень просто. Она была по-настоящему влюблена. Это состояние для женщины — самый мощный стимул самосовершенствования. Находясь в нем она способна творить чудеса.

В таком состоянии она и сама чудо!

И еще. Всегда, ухаживая за собой по полной программе, повторяйте, убеждая себя: "Это для него". И каждый день вы будете прекрасны и обворожительны — с манящим блеском в глазах и легкой интригующей походкой. В таком случае ни один настоящий мужчина не останется равнодушным. Искренне от души желаю всем, всем читательницам и сотрудницам газеты любить и быть любимыми!

С уважением —

Юрий ЯСИНСКИЙ,
ветеран труда и спорта,
заслуженный тренер БССР.

ВОЗВРАЩАЯСЬ К НАПЕЧАТАННОМУ

Не Кержич, а Коржич...

Следуем своей первейшей заповеди: на страницах газеты не должна остаться незамеченной и не исправленной ни одна ошибка. А потому возвращаемся к письму нашего постоянного читателя Владимира Ивановича Мазаника "Как я хотел попасть на прием к Филарету", напечатанному в "Народной Воле" за 7 февраля.

К сожалению, в тексте оказались две досадные опечатки. Одна в цитате В.И.Ленина, вторая — в написании фамилии секретаря Минского епархиального управления. Безусловно, фамилия протоиерея Коржич, а не Кержич, как было ошибочно написано в публикации.

Что касается цитаты, то вместо слов "его картавый клич "расстрелять чем побольше голов" был четко исполнен" следует читать: "его картавый клич "расстрелять чем побольше попов" был четко исполнен".

Приносим извинения читателям.

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ

А дзецям — што?

Хаця сама жыву ў Гродне, часцяком наведваюся ў Жодзіна да дзяцей і ўнукаў. Горад расце, за апошнія гады пабудаваны цэлы мікрараён — праспект Леніна (іншага, годнага імені чамусьці не знайшлі, вуліца Ракасоўскага і г.д.). Здавалася б, любуйся і радуйся. Але...

Тут жыве шмат маладых сем'яў, многа дзятвы школьнага і дашкольнага ўзросту. Толькі пра іх, будуючы мікраараён, дарослыя зусім забыліся: ні школы тут, ні садка. Бацькі змушаны вазіць сваіх дзяцей у іншы мікраараён, што па другі бок аўтамагістралі Мінск—Масква. Паспрабуй-ка перабегчы з малым на руках за адпушчаныя 17 секунд (!) праз шырокую ажыўленую трасу — і без спецтрэніровак спрынтарам зробішся. Калі, канечне, застанешся жывым ці не станеш калекам... Ужо было некалькі трагічных выпадкаў, у якім пацярпелі дзеці.

На дарогах горада наогул нярэдка пра якасць праезнай і пешай частак казаць добрае немагчыма, ды і ў дварах малым гуляць даволі небяспечна. З дзіцячай каляскай трэба навучыцца скакаць праз высокія бардзюры і ямы. Гэта называецца "прагулка на свежым паветры".

А па-мойму, у паветры павіс даўні, так і не спраўджаны дагэтуль лозунг савецкіх часоў "Все лучшее — детям!". Дзе ж яно, тое "лучшее"?

Дзіна ШУРАНАВА,
жыхарка Гродна.

РЭХА

У вольным краі жыць жадаю!

Сталага аўтара "Народнай Волі" — шматпаважанага Міколу Дзелянкоўскага я асабіста не ведаю. Але калі з хваляваннем чытаў ягоны артыкул "Адчапіцеся!", то было адчуванне, быццам аўтар, знаходзячыся на немалой адлегласці, чытаў мае думкі. Праўда, я не магу так дакладна іх сфармуляваць. А ў яго так трапна, так моцна! Вялікі Вам дзякуй, Мікола Іванавіч! Добрага здароўя, нядаўні юбіляр!

Лічу, што такія матэрыялы варты таго, каб іх раздрукоўваць вялікімі тыражамі і распаўсюджваць сярод насельніцтва — замест улётак, што раскідваюцца падчас розных кампаній апазіцыйнымі партыямі. Там часцей за ўсё напісана не вельмі ўцямна і таму з той пісаніны амаль ніякага выніку. А такое Слова, як у М.Дзелянкоўскага, знаходзіць свайго чытача і, упэўнены, шмат да каго даходзіць ва ўсёй сваёй глыбіні. Яшчэ раз дзякуй аўтару і рэдакцыі "Народнай Волі".

А скончыць свой ліст хацеў бы радкамі з уласнага верша:

Я нарадзіўся ў Беларусі,
Ў бацькоўскім, любым, мілым краі.
Я — беларус! Тым ганаруся
І у свабодзе жыць жадаю.

З павагай —

Юрый КУТУЗАЎ,
жыхар г.Смаргоні.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Хто і за што даваў хабар палкоўніку Полудню?

Распавядзіце, калі ласка, пра справу былога намесніка міністра ўнутраных спраў Яўгена Полудня. Ці праўда, што яго пасадзілі перш за ўсё за тое, што ён браў хабар?

Васіль ПІШЧЫК, Мінск.

Якраз учора з'явіліся новыя падрабязнасці гэтай справы. У дачыненні да былога намесніка міністра ўнутраных спраў — начальніка міліцыі грамадскай бяспекі МУС Беларусі Яўгена Полудня ўзбуджана другая крымінальная справа — за перавышэнне ўлады або службовых паўнамоцтваў асобай, якая займае адказнае становішча.

Пра гэта распавёў начальнік аддзела інфармацыі і сувязі з грамадскасцю Следчага камітэта **Павел Траулька**.

Паводле яго слоў, пры расследаванні ўстаноўлена, што Полудзень *"сістэматычна на працягу доўгага перыяду атрымліваў ад службовых асоб органаў унутраных спраў матэрыяльныя каштоўнасці і грашовыя сродкі".*

Нагадаем, што былы намеснік міністра ўнутраных спраў быў затрыманы 8 снежня мінулага года, справа ў дачыненні да яго за злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі Генпракуратура ўзбудзіла ў той жа дзень. 15 снежня палкоўніку было прад'яўлена абвінавачанне ў злоўжыванні ўладай або службовымі паўнамоцтвамі.

На пачатку лютага тэрмін расследавання крымінальнай справы і тэрмін утрымання Полудня пад вартай былі падоўжаны да 6 чэрвеня.

Абедзве крымінальныя справы ў дачыненні да Полудня злучаны ў адну вытворчасць.



У сталіцы Емена прайшла дэманстрацыя ў падтрымку сірыйскай апазіцыі. На руках гэтых людзей напісана "Жыве Сірыя!", "Сірыя ў нашых сэрцах", "Башар, бывай!".

КОРОТКО

В Каире прошла экстренная встреча министров иностранных дел стран — членов Лиги арабских государств

На повестке дня — урегулирование ситуации в Сирии. Речь шла о возможном направлении миротворцев ООН в Сирию и усилении экономических санкций против режима Башара Асада. На встрече присутствовала делегация от оппозиционного "Сирийского национального совета".

В резолюции, принятой по итогам встречи министров иностранных дел ЛАГ в Каире, говорится также, что лига прекращает все дипломатические контакты с властями Сирии и будет развивать связи с повстанцами. Также было одобрено предложение Туниса провести "встречу друзей Сирии", которая запланирована на 24 февраля.

Словосочетание "друзья Сирии" первой озвучила госсекретарь США **Хиллари КЛИНТОН.** Выступая с критикой позиции России и Китая, она призвала всех неравнодушных к происходящему в Сирии объединяться и действовать, несмотря на отсутствие утвержденной резолюции Совбеза ООН. Мнение Клинтон в целом поддержали Франция и Великобритания.

Обладательницей шести «Грэмми» стала британская певица Адель

Она получила престижные премии Американской академии звукозаписи, в частности, за лучшую песню года и лучший альбом.

Лучшей песней года стала композиция "Rolling in the Deep". До этого певице достались призы в номинациях "Запись года" и "Лучшее исполнение в поп-стиле".

На сцене Адель, которой пришлось отменить тур из-за серьезных проблем с голосом, поблагодарила своих врачей, вернувших ей возможность петь.

«Чернобыль-2» прошел мимо

Почти сутки Россия находилась на пороге крупнейшей со времен Чернобыля техногенной аварии. Выясняются подробности пожара на атомной подлодке "Екатеринбург" в конце декабря. "Коммерсант-Власть" публикует собственное расследование чрезвычайного происшествия на судоремонтном заводе в поселке Росляково под Мурманском, которое едва не обернулось масштабной катастрофой за три дня до Нового года. Как пишут авторы статьи, у них есть все основания полагать, что во время пожара, с которым спецподразделения боролись целые сутки, на борту стратегического ракетоносца К-84 "Екатеринбург" находились ракеты с ядерными боеголовками, торпеды и два атомных реактора.

За неуважение к суду

Верховный суд Пакистана в понедельник выдвинул против премьер-министра Юсуфа Раза Гилани обвинение в неуважении к суду за то, что тот не стал возобновлять закрытые несколько лет назад дела о коррупции в отношении ряда представителей политической элиты, в том числе президента страны, сообщают пакистанские телеканалы. Если приговор в отношении Гилани будет официально вынесен, то ему угрожает тюремное заключение и лишение поста премьера.

Поздравление едой

Новый лидер КНДР Ким Чен Ын по сложившейся в стране традиции направил богатое угощение в подарок жительнице страны Ли Ок Сан, отметившей 100-летний юбилей. Она проживает в провинции Чагандо, где до выхода на пенсию работала в сельском кооперативе "на благо социалистического государства".

СУСЕДЗІ

Мора на мяжы з Беларуссю

Каля самай мяжы з Беларуссю, у курортных Друскеніках, літоўцы плануюць пабудаваць штучны пляж, які будзе імітаваць марскі.

Мэр Друскінінкая Рычардас Малінаўскас сказаў, што ўжо распачаты працы па праектаванні штучнага пляжа і, калі ўсё пойдзе па плане, ён з'явіцца праз два гады.

Побач з паркам водных атракцыёнаў плануюць пабудаваць зачынены манеж з марскімі пейзажамі, дзюнамі з падаграваемага пяску, хвоямі, драўлянымі дарожкамі і басейнам, які імітуе хвалі мора. Дах манежа будзе паднімацца ў сонечныя дні і зачыняцца ў непагадзь.

"Наш пляж і наша мора будуць даступныя круглы год, вы зможаце загараць, забаўляцца, купацца. Будзе сапраўдны пясок, дах, які будуць паднімаць у добрае надвор'е, чаго сапраўды бракуе Літве, уключаючы Друскінінкай. Цяпер вядуцца работы па праектаванні, калі ўсё будзе ў парадку, праз два гады, я думаю, пляж будзе дзейнічаць", — сказаў мэр літоўскаму інтэрнэт-парталу Delfi.

ПРОТЕСТЫ

Афины в огне пожаров

Как известно, большинством голосов Греция одобрила кредитное соглашение с Евросоюзом, по которому Афинам будет предоставлена финансовая помощь в размере 130 миллиардов долларов и списание долгов частными кредиторами путем специальной бюджетной программы. Программа предусматривает меры жесткой экономии, включая сокращение зарплат и пенсий. Будут сокращены 15 тысяч рабочих мест в госсекторе, что даст ежегодную экономию в размере 325 млн евро и при этом снижение минимальной зарплаты с нынешних 751 до 600 евро в месяц.

Казалось бы, другого пути нет. Но не все греки соглашаются с этим. В воскресенье во многих городах состоялись многотысячные демонстрации протеста. В Афинах акция переросла в ожесточенные столкновения с полицией. Стражи порядка пустили в ход дубинки и слезоточивый газ — манифестанты забрасывали полицейских камнями и палками.

Из-за большого скопления народа пожарные долго не могли пробиться к пылавшим домам, среди которых были банки, кафе, магазины и знаменитый в Афинах кинотеатр "Аттикон", действующий с 1870 года. Около 18 зданий на площади Синтагма и на прилегающей к ней улице Стадиу горели несколько часов, пока наконец пожарным не удалось взять пламя под контроль.

Стычки демонстрантов с полицией произошли помимо Афин также в Салониках, Волосе, Агринио, на островах Корфу и Крит.

Андрей КОВАЛЬЧУК.

У СОСЕДЕЙ

Хотите стать министром или губернатором?

В Москве в течение двух недель была пресечена деятельность трех групп пенсионеров, которые обманули своих жертв на десятки миллионов рублей. Злоумышленники продавали государственные должности и предлагали предпринимателям решения необходимых им вопросов во властных структурах.

При передаче 64,5 миллиона рублей были задержаны 66-летний Борис Шакарян и 62-летний Сергей Поликаркин. По версии следствия, в июле 2011 года они ввели в заблуждение чиновника, рассказав ему о своих якобы обширных связях в органах местного самоуправления и правительстве Московской области, сообщает ИТАР-ТАСС со ссылкой на представителя Следственного комитета России. За 1,5 миллиона долларов предприимчивые пенсионеры пообещали ему посодействовать в получении должности заместителя главы администрации Воскресенского района Московской области.

В октябре прошлого года этот же криминальный дуэт предложил другому потерпевшему пост заместителя главы городского поселения Большие Вяземы Одинцовского района Московской области, оценив свои услуги в 60 миллионов рублей.

А ранее сотрудники Главного управления экономической безопасности и противодействия коррупции (ГУЭБиПК) задержали трех пожилых аферистов, которые пытались выманить у иностранных инвесторов 43 миллиона рублей за продвижение их бизнеса в России, пишет "Коммерсантъ". Пенсионеры Людмила Выстороб и Анатолий Петров, а также предприниматель Геннадий Волобуев вышли на топ-менеджера одной из инвестиционных компаний, представляющей интересы бизнесменов из ОАЭ и Лихтенштейна. Последние намеревались вложиться деньги в реконструкцию 14 российских аэропортов и постройку лайнеров под гарантии правительства или крупных банков. Во время переговоров топ-менеджер встретился с Волобуевым, который пообещал свести его с "нужными" людьми. Ими оказались Выстороб и Петров, причем пенсионерка назвала себя топ-менеджером "Сбербанка", хотя не имела к нему никакого отношения.

Иностранцу пообещали гарантировать инвестиции векселями на 500 миллиардов рублей и оказать поддержку на уровне высшего руководства страны, взамен намекнули ему о необходимости делать "откаты" — первоначальный, а далее по мере вложения средств. Поняв, что имеет дело с аферистами, топ-менеджер обратился за помощью в ГУЭБиПК, сотрудники которого задержали всю троицу при получении кейса с 43 миллионами рублей.

Подозреваемые полностью признали свою вину, а следователи не стали настаивать на их аресте — все трое оказались довольно пожилыми людьми с целым букетом хронических болезней. В результате до суда все были отпущены на свободу под подписку о невыезде.

В конце октября сотрудники Департамента экономической безопасности (ДЭБ) МВД России задержали в Москве двух пенсионеров 60 и 70 лет, которые пытались торговать высокими госдолжностями, вплоть до министерских и губернаторских постов.

"Пенсионеры поставили свое дело на широкую ногу, сняв офис и предлагая разным бизнесменам услуги по получению крупных госдолжностей: руководителей госпредприятий, министров и губернаторов. Они представлялись сотрудниками высших органов власти, бравируя знакомством с первыми государственными лицами страны, и предлагали свои посреднические услуги за вознаграждение", — сообщили в пресс-службе ДЭБ МВД.

В ведомстве подчеркнули, что аферисты имели навыки психологического воздействия на своих "клиентов" и весьма неплохо разбирались в работе государственных органов — вероятнее всего в прошлом они имели к ним какое-то отношение.

Пенсионеры попались после того, как предложили одному коммерсанту должность руководителя госучреждения, связанного со строительством дорог, попросив за это 3,5 миллиона долларов. Первый взнос в размере 500 тысяч долларов они попросили передать сразу, но при передаче денег были задержаны.

Во время обыска в офисе пенсионеров были обнаружены анкеты и резюме бизнесменов, которые могли быть заинтересованы в их услугах. В ДЭБ МВД полагают, что их мошенническая деятельность носила системный характер.

Подготовил к печати Иван СЕРГЕЕВ.

ПОЛИТСПЕКТАКЛЬ

«Мы все за Бердымухамедова!»

Вместе с действующим президентом страны Гурбангулы Бердымухамедовым на пост главы государства баллотировалось семь человек. Все — государственные служащие, среди которых два министра — энергетики и промышленности и водного хозяйства страны. Что интересно, в ходе предвыборных встреч и собраний кандидаты в президенты выступали в поддержку Бердымухамедова.

Организация по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ) отказалась посылать наблюдателей на выборы в Туркменистан. Мониторинг президентских выборов осуществляла лишь миссия наблюдателей от СНГ в составе 63 человек.

Действующий президент Туркмении Гурбангулы Бердымухамедов, как заранее можно было предположить, победил. По предварительным данным, за него проголосовало... 97% избирателей.

Комментируя накануне ход голосования, эксперт по странам Центральной Азии **Аркадий ДУБНОВ** высказал мнение, что *"трудно назвать выборами то мероприятие, на котором известно не только имя победителя, но и цифры, которые будут характеризовать его победу".*

Как ни странно, но члены делегации российского парламента не увидели нарушений на выборах в Туркмении. Не потому ли, что у них самих волеизъявление народа недавно было во многих местах превращено в фарс?

Антон ПЕТРУШКЕВИЧ.

ТАМ, У НИХ

Мэр несколько лет добирается до работы только на велосипеде

Мэр британской столицы **Борис ДЖОНСОН** твердо намерен прийти в отличную форму к началу Олимпийских игр-2012 и на личном примере продемонстрировать лондонцам и гостям города несомненную пользу, которую приносят организму регулярные занятия спортом.

Как сообщило вечернее издание **The Evening Standard,** мэр мегаполиса с октября проходит интенсивную программу общей спортивной подготовки под руководством личного тренера. Результаты уже видны даже невооруженным глазом — Джонсон похудел на полтора размера, сбросив более 6 кг, передает ИТАР-ТАСС.

Уже в 6 утра он вместе с тренером **Джоном Денорисом** выходит на 10-километровую пробежку по окрестностям района Холлоуэй на севере Лондона, где проживает мэр. Четверть марафонской дистанции Джонсон преодолевает по 2—3 раза в неделю, а в остальные дни его ждет напряженная тренировка в спортзале, в ходе которой 47-летний градоначальник выполняет до 100 отжиманий.

И это все не считая давнего увлечения Джонсона — велосипеда. Мэр Лондона всеми силами стремится повысить популярность в городе велотранспорта и добился в этом немалых успехов. Сам он уже на протяжении нескольких лет добирается до работы только на верном "стальном коне".



Супрацоўнікі лонданскага заапарка п'юць чай у акварыуме для акул, каб прадэманстраваць, што яны даволі міралюбівыя рыбы.

МЕМУАРЫ

Станислав ШУШКЕВИЧ

Наброски первого

(Продолжение. Начало в №№9—24.)

Знакомство

Я познакомился с Кебичем в год Чернобыльской катастрофы. Он произвел хорошее впечатление и как человек, и как заместитель Председателя Совета Министров БССР — Председатель Госплана БССР. В отличие от других заместителей тогдашнего премьера Михаила Васильевича Ковалева у него было мало снобизма, хотя хватало оснований для того, чтобы быть заносчивым. Его послужной список впечатлял: инженер, главный инженер, директор станкостроительного завода, ставшего образцово-показательным в производственном и социальном плане, пять лет партийной работы в горкоме, обкоме и ЦК КПБ. На всех инженерно-менеджерских должностях он преуспел. Лучше иных разобрался, что такое Чернобыль и не предлагал никаких партийных наскоков для уменьшения его пагубных последствий. С 1989 года был народным депутатом СССР, находил способы не демонстрировать публично в Кремле, во Дворце съездов партийного единства с чисто партийными депутатами от БССР типа Е.Е.Соколова, В.В.Григорьева, В.М.Семенова, А.А.Малофеева, Н.С.Игрунова, А.И.Дубко, Н.И.Дементея, В.И.Гончарика, В.И.Бурского, В.Л.Бедули.

Лишь через несколько лет я понял, что он обладал незаурядным даром быть своим как среди партноменклатуры, так и в среде демократично настроенных депутатов, не зашоренных догмами КПСС. Я не раз был свидетелем его перевоплощения, но никогда не осуждал его, думая, что иначе для пользы дела поступать нельзя. Не единожды он заглядывал ко мне в кабинет в мою бытность первым заместителем председателя Верховного Совета. Когда я ему говорил, что поднимаемый им вопрос не ко мне, а к председателю Верховного Совета Н.И.Дементею, он вежливо меня останавливал, говоря: "Я знаю, к кому пришел". У меня оставался единственный выход — подтвердить, что пришел он к тому, к кому надо, и, не ссылаясь на Кебича, искать способ решить с председателем Верховного Совета поднятый премьером вопрос.

В начале сентября 1991 года Н.И.Дементей вынужден был уйти в отставку, так как, хотя и вяло, но вполне определенно солидаризовался с ГКЧП. Встал вопрос о выборе нового председателя Верховного Совета БССР. Выборы состоялись 9 сентября. Кебич и я были выдвинуты кандидатами на эту должность и вышли во второй тур голосования. За меня проголосовало больше депутатов, чем за Кебича, но менее половины от полного списочного состава депутатов ВС БССР. Должно было состояться повторное голосование. Если бы при повторном голосовании ни Кебич, ни я не набрали требуемого для избрания количества голосов, то мы оба теряли право баллотироваться далее. В создавшейся ситуации я и сам, несмотря на имеющееся у меня преимущество по голосам, подумывал, не снять ли мне свою кандидатуру, чтобы Верховный Совет не избрал председателем кого-то совсем неподходящего. Кебича я считал тогда лучшим из всех остальных возможных претендентов на эту должность. Однако Кебич меня опередил, свою кандидатуру снял, фактически предпочтя меня другим возможным претендентам. Я счел его поступок благородным, поблагодарил и выразил надежду на плодотворное сотрудничество парламента и правительства, которое он возглавляет. После избрания меня председателем очень долго был убежден в том, что мы добросовестно сотрудничаем, простите за пафос, на благо Беларуси.

Немало депутатов, сотрудников Верховного Совета и Совета министров, находившихся в доверительных со мной отношениях, предупреждали меня о двойной игре Кебича, о его страстном желании меня "подсидеть", иными словами — скомпрометировать. Их аргументы не казались мне убедительными. Ссылки были преимущественно на откровения премьера в нетрезвом виде. Никак на это не реагируя, я сожалел лишь о множестве подхалимов в окружении Вячеслава Францевича, не устающих наливать ему рюмку за рюмкой, что временами приводило к преждевременному окончанию рабочего дня главы правительства. Но один разговор мне запомнился.

— Держитесь от Кебича подальше, он сам еще более-менее, но ближайшие подчиненные такие, что ради завоевания расположения шефа могут раздавить, оклеветать, разжевать и выплюнуть кого угодно. Когда они становятся членами его команды, приносят клятву на верность шефу. Он в свою очередь клятвенно обещает защищать их при любых неблагоприятных поворотах судьбы.

Так счел своим долгом сказать мне уходивший на пенсию сотрудник Совмина, с которым я был знаком задолго до того, как оказался в депутатах. Зная, что мафиозный принцип господствовал в Академии наук и ряде вузов, я не замечал сходства Кебича с тамошними "мафиози" и продолжал считать его лучшим из представителей исполнительной власти.

Прозрение наступило позднее.

К сожалению, я не раз ошибался в людях. К счастью, сначала всегда думал о тех, в ком ошибся, лучше. И снова же, к счастью, заблуждения не были долговременными. Одно из самых долгих — Кебич, которому я верил и с которым, как мне казалось, мы вместе стали причастны к важнейшему событию конца второго тысячелетия, собрав здесь, в Беларуси, глав РСФСР, УССР и БССР и подписав в Беловежской пуще Соглашение о создании Содружества Независимых Государств.

Будь Кебич таким, каким он мне казался, с ним вместе можно было бы сделать очень многое для Беларуси. Я отождествлял его с лучшими обитателями моей родной Слепянской улицы, видел схожесть их с теми, откуда он родом, так как не раз убеждался, что вокруг Воложина, Ивенца, Першаев, Ракова, Налибоков живут такие же люди, как на моей родной Комаровке, — уважающие друг друга добросовестные трудяги.

Но, приписывая добросовестность всем, я ошибся.

Ансамбль лжецов

Логично предположить, что книги пишут авторы, чьи имена напечатаны на обложках. Согласно такому подходу, книгу "Искушение властью" написал Вячеслав Францевич Кебич. Но нередко люди, занимающие высокое положение в обществе, нанимают для написания своих книг литераторов, записывают желаемое на диктофон, получают от нанятого распечатку, доводят ее до приемлемого для себя вида.

У меня есть знакомые, которые писали для кого-то книги, т.е. выполняли литературный заказ. Знаю также и тех, для кого писали книги. Я не отвергаю такой метод написания, хотя все без исключения мои личные попытки воспользоваться помощью профессионала провалились и ни в одной моей публикации нет ни одной строчки, написанной для меня кем-то. Как бы то ни было, при любом способе создания публикации за написанное несет ответственность автор, т.е. тот, чье имя на обложке, в титрах или рядом с заголовком публикации.

Сначала я не мог понять, во-первых, почему в книге Кебича грубейшим образом извращена информация о событиях, непосредственным участником которых был сам Вячеслав Францевич? Во-вторых, откуда взялись нелепые многострочные повторения с различным толкованием их сущности? В-третьих, откуда в книге столь опытного бюрократа имеется гора технических противоречий (сравните, например, стр. 313 и 316) и неточностей, включая приписываемое мне участие в мероприятиях и выступления в местах, от которых я был за тысячу километров?

Все становится на свое место, если предположить, что книгу "Искушение властью" писал для Кебича не один человек и что официальный автор не начитывал все на диктофон, просто формулировал пишущим задания, на кого искать только компромат, на кого — только позитив, не заботясь о чистоте источников информации и о ее правдивости.

И, наконец, самое главное. Не может человек, который обвинил меня в своей книге в публичной наглой лжи, в отречении от отца и прочих смертных грехах, обращаться ко мне с официальным письмом как к человеку, чьи *"свидетельства могут стать бесценным источником правдивой, объективной информации, будут способствовать разъяснению истинной сущности тех проблем, которые существуют... в настоящее время"*. Значит, Кебич либо подписал письмо, не читая (но это маловероятно — письмо короткое, всего десяток строк), либо не читал внимательно книгу, автором которой он числится.

Ну зачем, казалось бы, непосредственному участнику писать в книжке неправду о том, что было в Беловежской пуще 7—8 декабря 1991 года? Не привирать, украшая повествование шутками-прибаутками и забавными хитросплетениями, не являть интеллектуала, как это делается в книге, сравнивая запрет КПБ-КПСС с деянием Герострата, а лгать.

Понятно, когда умеренно, а иногда и не совсем, лгут выдумщики, заботящиеся о сенсационности публикаций в желтой прессе. Иное дело — первый премьер-министр независимой Беларуси. Гордо заявить в своем трактате "я оправдываю ложь только во спасение" (стр. 216) и здесь же пояснить, когда оправданна ложь жене, ребенку, больному, при "соображении на троих", т.е. присвоить себе право быть высшим судьей и право решать, когда можно врать.

Лгать ради спасения жизни — понять можно. И я привожу в этой книге примеры сознательной лжи достойнейших людей, оказавшихся в силу чудовищности государственной машины, которая нас перемалывала, в условиях выбора "ложь или смерть ближних". Но ложь ради сохранения места у кормушки, ради должности, приносящей приличный доход, или незаконно присвоенного имущества — преступление такое же, как грабить или воровать. Лгать, чтобы явить преданность хотя и презираемому, хотя и нелегитимному предводителю, ради личной выгоды тоже плохо. Однако врать для личного благополучия, *безосновательно пороча тех, с кем вроде бы и дела неплохие удалось сделать,* — несовместимо со статусом приличного человека.

Полагаю, что борзописцам, нанятым Кебичем, удалось угодить нашему нелегитимному предводителю на посту президента. Тот еще раз убедился, что правильно осчастливил числящегося в авторах Вячеслава Францевича, не перекрыв ему дорогу в так называемую Палату представителей и одновременно одарив высокой пенсией. Та мудрость, которая без лишней скромности приписывается в книжке числящемуся автором, не украшает сдержанного на самовосхваление человека, потому что мудрость эта не подтверждается разумными поступками "автора", а достигается попытками унизить и оскорбить других.

Тем не менее в книге убедительно показано, что руководители избирательного штаба кандидата в президенты на выборах 1994 года Вячеслава Кебича — Петр Кравченко, Михаил Мясникович, Иван Антонович и Владимир Заметалин — полностью лишены таких человеческих достоинств, как честь и совесть. Наш "всенародно избранный" результатами кебичевского исследования должен быть удовлетворен и может совершенно спокойно брать любого из представителей четверки в свою команду — в высшем эшелоне нужны именно такие. Назначай на любую должность — не ошибешься: будет действовать не по закону, а по указанию. Так со всеми четырьмя и произошло.

Следует признать: все эти "звезды", кроме Заметалина, — люди талантливые, образованные и умеющие хорошо работать. Они готовы на все, но... ради достижения личных целей, ради личной выгоды. А что касается Заметалина, то личной корысти ради он, при наличии "крыши", и на криминал ходил! Замечу еще раз, характеристики субъектов четверки — не мои, это представленные в сжатом виде умозаключения самого Вячеслава Францевича из его книги "Искушение властью".

Возникает законный вопрос: почему же, Вячеслав Францевич, все эти, по характеристикам и определениям, данным в Вашей книге, — люди с сомнительной репутацией возглавили Ваш избирательный штаб, и Вы это приветствовали? Почему, наконец, и до выборов Вы опирались на них и видели в них своих соратников и сподвижников? Ведь Вы располагали широчайшими возможностями, и у Вас был выбор.

Не пояснили ведь, что именно такие деятели и нужны были Вам. И, снова же, Вы хорошо и давно знали, что они именно такие: провокаторы, позеры, без чести и совести. В глаза, правда, никому из них смотреть нельзя, ведь не скрыть, что лживые. Но зачем такая сентиментальность — в глаза смотреть?

А задания какие Вы им давали! Армейскому политработнику Заметалину, специалисту по клеветнической пропаганде с целью дезориентации военнослужащих противника, — статью написать по-ленински изобличающую, но обязательно с пятью процентами правды и убийственной тщательно придуманной ложью, да такой, которая бы обнулила шансы конкурента.

(Продолжение на 6-й стр..)

Наброски первого

(Продолжение. Начало на 5-й стр.)

Есть основания считать, что состоялся примерно такой диалог:

— Компромат-то я придумаю и в печать протолкну под видом перевода из зарубежной газеты так, что комар носа не подточит. Никто подлей меня этого сделать не сможет, всю жизнь этим занимаюсь. Но статей писать не умею. Для этого мне штат сотрудников нужен, какой у меня раньше был, — отвечает Заметалин.

— Никаких сотрудников, не то время. Незамедлительно нужен профессионал, мастер убийственно яркого подлого слова. Да чтобы искренней правдой казалось и за сердце брало!

— Знаю такого, но сдерет страшно много!

— Ничего, раскошелимся, если действительно мастер. А зовут-то его как?

— Сашкой зовут, Прохановым.

— Российский писатель-коммунист Александр Проханов?

— Да!

— Этот сдерет!

И поручили заказать Проханову, и заказали, и заплатили, и напечатали в “Советской Б.”, и перепечатать приказали во всех газетах более мелкой значимости. А получился пшик. Пшик, так как примитивный солдафон Ваш Заметалин, хотя и полковник запаса, но “поселкового уровня” провокатор, не дорос до махинаций республиканского масштаба, а на интернациональную провокацию замахнулся.

После этого Вы расплакались в книге, что не знаете, кому он — Заметалин — нанес больший вред: мне — Станиславу Шушкевичу, как задумывалось, или Вам — Вячеславу Кебичу, как по недомыслию получилось. Не будьте лицемерно плачущим большевиком. Статья-утка не причинила Вам вреда, тем более на электоральном поле. Она Вам помогла, но окончательно разоблачила Вас в глазах тех, перед кем Вы долго удачно прикидывались высокоморальным человеком.

Министр иностранных дел Петр Кравченко получил от Вас иное задание.

— Езжай, Петя, в США, — сказали Вы ему, — проникни на все самые высокие уровни Госдепартамента, скажи, что случайно оказавшийся на высшей государственной должности Шушкевич категорически отказывается ехать в Штаты с визитом и вообще не понимает, что такое государственная служба, а тем более — официальный визит. Поэтому пусть пригласят меня — премьера, в руках которого вся реальная власть.

Поехал, проник, сказал, как велели. Но поставленной задачи не решил. Вас не пригласили даже просто так, не то что с официальным визитом. И не потому, что Кравченко не старался, а потому, что это для Вас он был профессионалом-министром, а клерки Госдепартамента на мелких вралях-непрофессионалах зубы съели и воспринимали его не иначе, как самобытного функционера коммунистического розлива, убежденного в своей респектабельности, но не разбирающегося даже в азах дипломатического протокола.

Для реализации желаемой Вами задумки нужно было начинать с Полномочного и Чрезвычайного Посла Соединенных Штатов Америки в Республике Беларусь Дэвида Суорца. Но Вы оставались по-советски мудрым хозяйственником, не политиком. Были убеждены, что если договориться с верхами, то низы подчинятся. Посол был для Вас персоной малой значимости. Вы даже имя его перепутали в своей книжке, назвали Майклом. А он Дэвид, Дэвид Суорц — первый посол Соединенных Штатов Америки в независимой Республике Беларусь.

В непристойном окружении окончательно теряются остатки собственной пристойности. Вы стали врать. Не ошибаться, такое с каждым случается, а врать. И не во спасение жизни или чего-то достойного, как в книжке пишете, а во имя собственной выгоды и собственного благополучия.

Бледнеют перед Вами те фантазеры-журналисты, которые были далеко от места, где создавалось и подписывалось Беловежское соглашение. Некоторые из них с уверенностью очевидцев твердили, что никого в компании подписантов трезвого не было, что все были мертвецки пьяны. Их понять можно, они работали на своих, падких на сенсации, издателей. Вы же сначала не допускали никаких неточностей, освещая произошедшее в Вискулях. Потом заметили, что правда лично Вам не на пользу. Во-первых, здешний предводитель все свои неудачи и нелепости начал оправдывать развалом Союза. Во-вторых, и Ельцин начиная с 1996 года под давлением усилившихся российских почитателей империи стал публично делать вид, что сожалеет о распаде Союза, а значит, и о Вискулях. Не уловили Вы, что это был тактический предвыборный ход Ельцина. Ваш друг Черномырдин, воссевший в кресло премьера (в значительной мере благодаря Вискулям) тоже всплакнул по поводу распада...

А Вы перестроились и завели новую песню, почти как Высоцкий о Черчилле: это все придумал Шушкевич в 1991 году. Вам выгодно было так петь, и Вы запели и продолжаете петь с упоением.

Выбор лодки

Внутренний фактор был определяющим. Вы стали во всем, в чем только было можно, угождать диктатору, о котором, до его восхождения на олимп, были весьма плохого мнения. Но ситуация “стабилизировалась” под вчерашнего директора слабенького совхоза. Жестоко, подло, даже кроваво, но под него. И Вы под эту ситуацию подстроились. Все, связанное с дебатами до Беловежской пущи и в самих Вискулях, процедуру подписания Соглашения и оповещения об этом извратили настолько, что опровергать Вас означает впасть в полный маразм. Я делать этого не намерен, просто довожу до читателя правду в этой книге. Благо живых свидетелей всех этих событий достаточно. При сомнениях есть у кого уточнить. Кстати, всех нас, здравствующих подписантов Соглашения о создании СНГ, собрала в середине февраля 2011 года в Киеве на приеме, организованном российским посольством в Украине, вдова Бориса Николаевича Ельцина Наина Иосифовна. Почему она Вас не пригласила — не знаю. Может, книжку Вашу пролистала или рассказали ей, что за небылицы в этой книжке наворочены?

Так вот на этом приеме Леонид Макарович Кравчук, Геннадий Эдуардович Бурбулис, Витольд Павлович Фокин и, естественно, я совсем иное, чем Вы, о Вискулях рассказывали и друг другу ничуть не противоречили. Таким “бесценным источником” можете быть и Вы, Вячеслав Францевич, если, простите за повторение грубости, перестанете целеустремленно угоднически врать.

Приблизьтесь к тому благородству, каким Вы наделили себя в книжке! Ведь в моем понимании Вы по-прежнему талантливый трудолюбивый человек, как говорят, сам себя сделавший. Вы шли от сохи, от производства к партийной работе, но не задержались на ней. Вернулись к хозяйственной, и на Вас взвалили сначала Госплан, а потом и Совмин. Тянуть такие институты тяжко, и чистые партийцы, т.е. работники идеологического фронта, никогда на такое не пойдут. По их терминологии — до такого не опустятся. А Вы впряглись и тянули. Тянули неплохо на всех тех должностях, которые ведут порядочного совестливого человека к ранним инфарктам и инсультам.

Из таких, как Вы, получаются лидеры национального масштаба, если они вместе с соратниками из людей порядочных и честных вооружают нацию добротной идеей и ведут ее за собой. Вы же стремились стать лидером нации весьма изворотливым образом. С одной стороны, опираясь на коммунистическую идею. Вместе с тем Вы хотели стереть в порошок всех остальных, кто ею же руководствуется, а заодно и тех, кто стремится увлечь массы иной идеей. Для этого Вы и собрали в своем штабе тех, у кого нет ничего святого, кто готов действовать по Вашему указанию, а не руководствуясь какой-то идеологией.

Я бы мог долго повествовать о том, что искренне уважал Вас не только из-за происхождения, но и как матерого советского хозяйственника, сделавшего в советских условиях из ординарного станкостроительного завода имени Кирова “куколку”. Правда, и Вы не устояли после этого перед соблазном стать партийным боссом. Вы — абсолютно не стойкий, Вы срываетесь. Часто совсем непозволительным для мужественного человека образом.

С первого знакомства, понимая, кем является Петр Кравченко, Вы решили, что именно такой человек Вам нужен для личного продвижения, или, как сейчас говорят, для собственных промоций. Избавиться от него, решили Вы, не составит большого труда при тех властных полномочиях, которыми реально располагали. Он же с истинным рвением выполнял только те Ваши поручения, которые ему лично нравились и ему лично были выгодны. Когда я попросил своего секретаря выдворить его из моего кабинета за наглость, облеченную в форму заманчивого для меня предложения, он успел выкрикнуть, что сотрет меня в порошок, опираясь на тот факт, что Вы — премьер-министр — меня также люто ненавидите, как и он. Иными словами, он в эмоциональном порыве не просто выдал Вас, а предал.

У Вас не получилось и не могло получиться, Вячеслав Францевич, стоять двумя ногами в двух разных лодках. В итоге Вы предпочли старую, обжитую, хорошо Вам известную лодку партийной номенклатуры, перекрашенную после запрета КПСС-КПБ в лукашенковский цвет. Абсолютная власть в ней принадлежит кормчему. Вы шли на все, чтобы стать таким кормчим в итоге избирательной кампании 1994 года. Согласились применять любые средства для достижения желаемого. Именно Вы предприняли и превентивные меры задолго до избирательной кампании, хорошо понимая, что без них я буду на выборах достаточно серьезным Вашим конкурентом.

Методы, которыми действовали Вы, мне всегда были чужды, поэтому Ваши превентивные шаги дали Вам некоторое преимущество. Но нашелся тот, для кого даже такие приемы — цветочки для получения желаемых результатов. Он пошел гораздо дальше... Ему Вы проиграли лишь потому, что его “методы” превосходят Ваши.

Сага о гвоздях

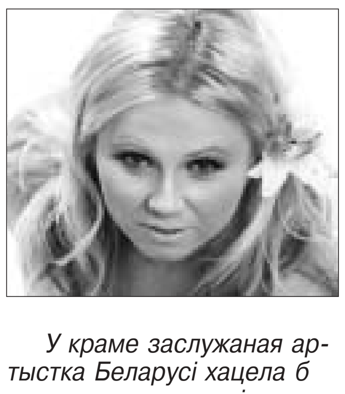
Начало было таким: Вы, Вячеслав Францевич, выказали крайнее изумление, узнав, что по выходным дням я продолжаю собственными руками строить что-то, отдаленно напоминающее дачу, на одной из 190 делянок, выделенных в 1986 году садово-огородническому кооперативу университета в 55 километрах от Минска. Моим коллегам по университету и мне не удалось в то время преодолеть стойкое противостояние горячо любимого Вами злейшего врага капитализма Анатолия Малофеева, возглавлявшего тогда Минскую область, и получить участки площадью 8 соток, как это было до него. Все мы получили по четыре с половиной сотки. Как было принято в обществе развитого социализма, за счет сужения проездов и сдвига общих границ довели мы свои делянки до пяти с половиной соток на семью. И я действительно строил домик, обходя запреты того же Малофеева и иже с ним, не площадью 24 квадратных метра, а 36, выдавая лишние 12 метров за будущую открытую веранду. Так же поступали и все остальные.

Загородные строения “университетчиков”, авиаторов, заводчан и прочего советского люда никак не напоминали дачи обкомовцев, горкомовцев, высших партийных и правительственных чиновников. В книге Вы предлагаете побывать у этих скромников, включая Анатолия Малофеева, дома и убедиться в их сверхскромности и скудной обеспеченности. Не лукавьте, бывал я у многих дома, включая Вас, и признаков аскетизма не заметил. Когда же Малофеев приехал ко мне на “дачу” с обкомовской “заимки” возле Негорелого, то долго не мог понять, почему мы не идем в дом, не допуская и мысли, что строение, в котором мы находились, — электрифицированный сарайчик, вплотную примыкающий к лесу, — и есть мой дом. Проводя в жизнь линию партии по декапитализации садово-огороднических кооперативов, он представления не имел, против чего выступает. А боролся с минимальным уютом, который хотели своими усилиями создать в своих домиках кооперативщики. Стыдно вспомнить, как он направлял комиссии, которые запрещали в дачных сарайчиках “возводить печки” — чтобы согреться в ненастье и высушить одежду. Но даже строения, похожие на увеличенные раз в десять традиционные деревенские собачьи будки, обкомовские, райкомовские и прочие комиссии обязывали укладывать в прокрустово ложе сформулированных Малофеевым и горячо любимой им и Вами партией норм и правил. Превышение площади 24 кв. м и предельно допустимой высоты “конька” в 5,5 м угрожало нарушителям карами, вплоть до лишения партбилета. Но “капитализм”, молча узаконенный для партийно-правительственных активистов, прорастал и на неэлитных садово-огороднических участках вопреки желаниям Малофеева и ему подобных.

Вы, именно Вы, Вячеслав Францевич, посоветовали мне уменьшить затраты моего драгоценного, как Вы изволили заметить, времени на воскресные и праздничные упражнения с топором и бетономешалкой. Предложили воспользоваться правом заказать кое-какие работы в СКБ “с опытным производством” при возглавляемом Вами Совмине. Это, мол, делают все руководящие и некоторые другие сотрудники, причем все сугубо законно, официально, по утвержденному прейскуранту и т.д. и т.п.

(Продолжение следует.)

Іна Афанасьева хоча адкрыць сэканд-хэнд



У краме заслужаная артыстка Беларусі хацела б прадаваць не толькі свае ўборы, але і адзенне іншых зорак беларускай эстрады.

— Шыкоўных убораў у мяне набралася столькі, што часам даводзіцца марнаваць шмат часу на тое, каб выбраць нешта адно, — *кажа артыстка.* — Хочацца проста ўсё выкінуць, а лепш — адкрыць зорны сэканд-хэнд.

Аліна ВЕТРАВА.

Наталля Батракова — нарасхват!

На прэзентацыі новага рамана “Міг бясконцасці” беларускай пісьменніцы Наталлі Батраковай першыя сто кніг былі раскуплены за лічаныя гадзіны.



“Народу вакол Наталлі было вельмі шмат, гэта ўсе адзначалі, — кажа сяброўка Батраковай, пісьменніца і тэлевядучая **Тамара Лісіцкая**. — *Вось я скажу зараз такую штуку — не хапіла прывезеных для прэм’ернага продажу кніг! Гэта ўвогуле, ведаеце... Прэцэдэнт!”*

Дарэчы, новая кніга Батраковай каштуе не так ужо і танна — 151 тысячу беларускіх рублёў.

Даша ПАЎЛОЎСКАЯ.

Дзмітрый Калдун зняўся ў кіно

Спявак прыняў удзел у здымках 16-серыйнага серыяла “20 гадоў без кахання”. У тэленавеле ён сыграў самога сябе — вядомага выканаўцу Дзмітрыя Калдуна, які закахаўся ў адну з галоўных гераінь.

— На здымкі я пагадзіўся без разваг, — кажа Калдун. — Было цікава сыграць самога сябе, убачыць сябе з боку. Хоць гэта досыць цяжка — гуляеш быццам бы самога сябе, але кажаш чужыя словы. Але я шчаслівы, што мне выпаў такі шанц.

Паліна ПЛАТОНАВА.

«Маналогі вагіны» пакажуць у Мінску

Спектакль ужо прайшоў з аншлагам у Гродне. 14, 17 і 19 лютага ён пройдзе ў Мінску.

Спектакль “Маналогі вагіны” пастаўлены па п’есе вядомай амерыканскай феміністкі Іў Энцлер. П’еса ў свой час нарабіла шмат шуму ў ЗША. Яе называлі “маніфестам ваяўнічага фемінізму”, “аплявухай грамадскаму густу”, а праз год пасля прэм’еры — прысудзілі галоўную Off-Broadway прэмію. Пастаноўку з боем прабівалі “жаночыя” камітэты ВНУ, а на галоўных амерыканскіх і еўрапейскіх сцэнах у “Маналогах” вызначыліся **Кейт Бланшэт, Шарлін Осбарн, Глен Клоўз, Вайнона Райдэр, Вупі Голдберг, Джэйн Фонда, Мэрыл Стрып, Наомі Кэмпбэл.**

П’еса, пабудаваная на інтымных сведчаннях жанчын, перакладзена на 30 моў, ідзе ў тэатрах 53 краін, дала пачатак сусветнаму грамадскаму руху, які імкнецца спыніць гвалт над жанчынамі, вучыць паважаць і абараняць жыццё.

У Беларусі “Маналогі вагіны” паставіла **Крысціна Вязоўская**, якая, як і большасць задзейнічаных у спектаклі актрыс, тэатральнага вопыту не мае.

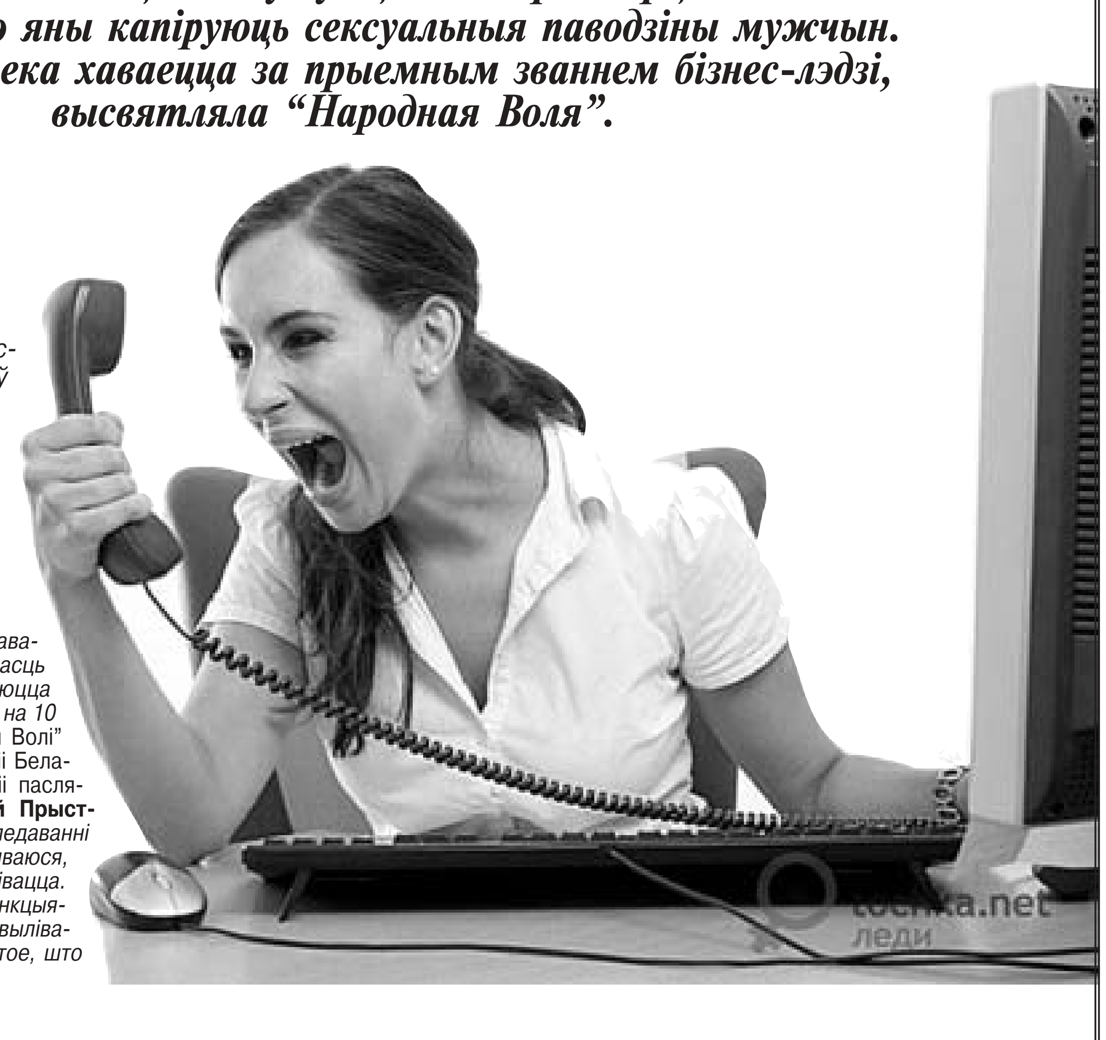
Спектакль складаецца з сямі гісторый, кожную з якіх распавядае новая дзяўчына.

Аліна ВЕТРАВА.

РАКУРС

Бізнес-лэдзі паміраюць першымі?

Урачы робяць несуцяшальныя высновы — жанчыны з актыўнай жыццёвай пазіцыяй больш п’юць і нервуюцца, чым мужчыны. Часцей пакутуюць ад хвароб сэрца. А яшчэ яны капіруюць сексуальныя паводзіны мужчын. Якая небяспека хаваецца за прыемным званнем бізнес-лэдзі, высвятляла “Народная Воля”.



Слабыя сэрцам

Паводле даных статыстыкі, сярод усіх кіраўнікоў у Беларусі 40% жанчын, больш за 60% прыватных прадпрымальнікаў — прадстаўніцы прыгожага полу. Але часцей за ўсё за паспяховую кар’еру жанчынам прыходзіцца расплачвацца здароўем.

“Паводле даных, апублікаваных у ЗША, сярэдняя працягласць жыцця людзей, якія займаюцца бізнесам, менш за звычайную на 10 гадоў, — распавёў “Народнай Волі” загадчык кафедры кардыялогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі **Андрэй Прыстром**. — *У нас падобныя даследаванні не праводзіліся, але я сумняваюся, што паказчыкі будуць адрозніввацца. Хранічны стрэс запускае функцыянальнае расстройства, якое выліваецца ў паталогію. І мы маем тое, што маем...”*

Ад адзюльтара да адзюльтара

Сёння на другі план сыходзяць каштоўнасці сям’і і шлюбу, і жанчына лічыцца паспяховай, калі пабудавала кар’еру. Спецыялісты былі самі шакіраваны тым, што ***бізнес-лэдзі капіруюць сексуальныя паводзіны мужчын***. Дамы перастаюць быць вернымі, і па колькасці здрад жанчыны могуць пацягацца з мужчынамі. Пры гэтым большасць спадарынь працягваюць пакутаваць ад нерэалізаваных мацярынскіх пачуццяў, мараў аб добрай і моцнай сям’і.

“Паміж мужчынам-дырэктарам і жанчынай-дырэктарам заўсёды будзе прынцыповая розніца, — заўважыў урач-псіхатэрапеўт **Дзмітрый Сайкоў**. — *Нам па тэлевізары паказваюць мільярдэраў, у якіх няма жонак. Але, хутчэй за ўсё, яны самі не хочуць ствараць сям’ю. У кожнага паспяховага мужчыны за плячыма ёсць надзейны тыл.*

Газеты любяць пісаць пра тое, як дзелавая жанчына адначасова паспяховая і ў бізнесе, і дома. Але гэта хутчэй выключэнне, чым правіла. Адзін з галоўных стрэсіруючых фактараў — немагчымасць знайсці мужчыну “па памеры”, з такім жа запасам энергіі і сіл”.



Лэдзі, якая п’е...

Бізнесвумен не толькі працуюць, але і п’юць. Ізноў кажа статыстыка: ***колькасць рэгулярна выпіваючых жанчын павысілася з 8% да 25%.*** *Насуперак грамадскаму меркаванню заліваюць дамы не толькі гора, але таксама і цяжкую працу, стрэс і няўдачы на асабістым фронце.*

“20 гадоў таму суадносіны жанчын і мужчын-алкаголікаў былі прыкладна 1 да 12, а сёння гэта ўжо 1 да 4, — тлумачыць “Народнай Волі” доктар Сайкоў. — *Я назіраю гэта нават па сваёй прыёмнай. Раней, выглядваючы ў агульную залу, я бачыў 3—4 жанчыны, якія чакаюць прыёму. Сёння сярод наведвальнікаў іх палова... Наколькі гэта ўзаемазвязана з павышэннем дзелавой актыўнасці жанчын? Адназначна звязана”.*

Кіло налева, кіло направа — расстрэл!

Аказваецца, для многіх сучасных дам іх ***добрая фізічная форма і выдатны знешні выгляд з’яўляюцца лепшымі доказамі поспеху, чым моцная сям’я****!*



“Нашы бізнесвумен пакутуюць на “хваробу глянцавых часопісаў”, — канстатуе асістэнт кафедры гігіены і медыцынскай экалогіі БелМАПА **Ірына Машчанка**. — *Яны імкнуцца быць максімальна падобнымі на эталон. Дзелавыя жанчыны хочуць быць першымі ва ўсім. Дзеля гэтага яны ідуць на ўсё. А дыеты не заўжды адпавядаюць прынцыпам рацыянальнага харчавання. Строгае абмежаванне ў ежы для арганізма таксама стрэс. Замест таго каб перабудаваць сваё харчаванне на рацыянальны лад, жанчыны катуюць сябе жорсткімі дыетамі”.*

Акрамя аслаблення ад галадання тонкі жаночы арганізм яшчэ пакутуе ад шкоднага ўздзеяння мабільных тэлефонаў, ноўтбукаў, планшэтаў. Дзелавая жанчына размаўляе па тэлефоне гадзінамі, а спецыялісты рэкамендуюць працягваць размову не больш за 3—5 хвілін...

Ні дня без цыгарэты



Згодна з апошнімі даследаваннямі, у Беларусі паляць каля 50% мужчын і 20% жанчын. Загадчык кафедры кардыялогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі **Андрэй Прыстром** упэўнены, што ***лічбы ў статыстычных даных, якія тычацца жанчын, значна заніжаны***. ***На жаль, паленне характэрна для паспяховых жанчын.*** У гэтым крыецца дадатковая небяспека, бо паспяховыя жанчыны — прыклад для маладых.

“Дзяўчыты могуць бачыць, напрыклад, уладальніцу салона прыгажосці, якая паліць, — прывёў прыклад урач-псіхатэрапеўт **Дзмітрый Сайкоў**. — *Так фарміруецца станоўчы вобраз палільшчыка. Так было у 40—50-х гадах. Калі на экране з’яўлялася рашучая жанчына: кіраўнік калгаса, партыйны супрацоўнік, партызанка, — то яна абавязкова паліла ў кадры. Вось так складваўся вобраз дзелавой жанчыны...”*

Пры гэтым за апошнія 10 гадоў колькасць палільшчыкаў у Еўропе істотна знізілася. Спецыялісты з радасцю адзначаюць, што паленне з кожным годам робіцца ўсё менш модным.

Марыя МАЛЕВІЧ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
14 ЛЮТАГА 2012 г.

ФАРТУНА

У Пінску шукаюць мільярдэра

Латарэйны білет, набыты ў Пінску, выйграў 1 мільярд рублёў, аднак яго ўладальніка пакуль не знайшлі.

За некалькі гадзін да Новага 2012 года латарэя "Ваша лато" разыграла адзін мільярд рублёў, выйгрыш трапіў на білет, які быў набыты ў Пінску. З моманту розыгрышу прайшло ўжо больш за месяц, а за шалёнымі грашыма ніхто не звярнуўся. Таму арганізатары латарэі праз мясцовыя газеты пачалі шукаць шчаслівчыка...

ДАБРАЧЫННАСЦЬ

Падораны брэсцкай царкве кілаграм золата пайшоў на аплату пазык

Шчодрае ахвяраванне зрабіў невядомы.

Невядомы 30-гадовы мужчына апусціў кілаграмовы злітак у скарбонку праваслаўнай царквы ў адной з крамаў. Камера відэаназірання зафіксавала, што сваю аперацыю ён суправадзіў фразай: *"На купалы!"*

На наступны дзень, як піша vbr.by, золата было прададзена Нацбанку за 462 мільёны рублёў (каля 55.000 доляраў). Сума была пераведзена на рахунак Спаса-Раства Хрыстовай царквы.

Аднак, па словах святара **Яўгена Ліхоты**, грошы пойдуць не на купалы, а на пакрыццё запазычанасці будтрэсту №8. На сёння прыход завінаваціўся будаўнікам 380 мільёнаў рублёў. І гэта пры тым, што будаўнічыя працы скончыліся ўжо амаль год таму.

Разлічыўшыся з будтрэстам, на астатнія грошы вернікі змогуць працягнуць будаўніцтва. Да купалаў царкве яшчэ далёка...

БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫ!

У студзені ў Мінску зарэгістравалі 20 новых выпадкаў ВЧ

Інфекцыю выявілі ў 10 мужчын і 10 жанчын.

Большасць інфікаваных — маладыя людзі ва ўзросце 20—34 гады.

Па стане на 1 лютага агульная колькасць зарэгістраваных выпадкаў ВІЧ у сталіцы склала 1852 чалавек. З іх 657 — гэта жанчыны і 1215 — мужчыны.

НАВУКА

Доктарскую дысертацыю ў мінулым годзе абаранілі 47 вучоных

Мадэрнізацыя навукі дае свае першыя вынікі: жадаючых абараняць доктарскія працы ў Беларусі становіцца ўсё менш.

У 2011 годзе 47 вучоных атрымалі ступень доктара навук, у 2010-м — 45, у 2009-м — 51, у 2006 годзе — 44. Для параўнання, у 2005-м і 2004 гадах Вышэйшай атэстацыйнай камісіяй ступень доктара навук была прысуджана 116 вучоным, у 2003-м — 173.

Такое рэзкае зніжэнне колькасці паспяховых абарон дысертацый тлумачыцца тым, што з 2006 года змяніліся Палажэнні аб прысуджэнні вучоных ступеняў і прысваенні навуковых званняў, яны сталі больш жорсткімі і патрабавальнымі.



Аляксандр Лукашэнка ўпэўнены, што такі падыход быў правільны.

"Жыццё даказала нашу праўду, — заявіў ён днямі на цырымоніі ўручэння дыпломаў доктара навук і атэстатаў прафесара. — *Высокія патрабаванні дзяржавы да атэстацыі навуковых кадраў апраўдалі сябе. Тэматыка доктарскіх дысертацый усё больш мяняецца ў бок практычнай значнасці, з'яўляюцца работы сусветнага ўзроўню".*

У сваю чаргу былы прэзідэнт Акадэміі навук, акадэмік Аляксандр Вайтовіч лічыць, што падзенне зацікаўленасці ў атрыманні навуковай ступені доктара навук — гэта сведчанне кадравага дэфіцыту ў навуцы.

— Перадусім гэта пытанне падрыхтоўкі кадраў вышэйшай кваліфікацыі ў навуцы, — падкрэслівае Аляксандр Вайтовіч. — Ёсць цэлыя навуковыя ўстановы, дзе на працягу 5—7 гадоў не абараніўся ні адзін доктар навук. Калі яшчэ некалькі гадоў такая тэндэнцыя захаваецца, некаторыя навуковыя спецыяльнасці могут увогуле застацца без кваліфікаваных кадраў. Тое, што моладзь не ідзе ў навуку, — гэта вынікі агульнага стаўлення да навукі, прэстыж якой падае.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

КІНАСЕАНС

«Кастрычнік» адкрыюць 8 сакавіка

Сталічны кінатэатр збіраюцца крыху адрамантаваць.

"Кастрычнік" — адзін з найстарэйшых кінатэатраў у беларускай сталіцы — працуе з 1975 года. Пасля рамонту колькасць глядзельных месц крыху зменшыцца — у зале плануецца ўсталяваць больш камфартабельныя крэслы.

ПРОГНОЗЫ

Экологи считают, что к 2050 году в мире закончится рыба

Рыболовство как отрасль прекратит свое существование после 2050 года, так как к этому моменту рыбные ресурсы полностью истощатся, считает председатель правления Международного союза охраны природы **Ашок Хосла.**

"К 2050 году рыбные ресурсы закончатся, ловить станет нечего... Всей отрасли тогда настанет конец", — заявил Хосла.

Согласно данным продовольственной и сельскохозяйственной организации ООН (SAO), на которые сослался Хосла, пик добычи рыбных ресурсов был пройден к началу XX века, пишет РИА "Новости". Затем, после непродолжительной стабилизации, объемы вылова упали на 15% с 1950-го по 1975 год, и *"сокращение продолжается с ускорением"*, отметил он.

ПАМЯЦЬ

Выгнаны Патрыцый

14 лютага Міхасю Стральцову споўнілася б 75 гадоў!

Паводле народнага меркавання, могілкі заўсёды лічыліся месцам сакральным, дзе спачываюць душы памерлых. З прадаўніх часоў катэгарычна забаранялася зносіць што-небудзь дахаты з могілак — гэта ўспрымалася як вялікі грэх. Аднак ёсць людзі, якім, як кажуць, усё да лямпачкі...



..З вартоўні на сталічных Чыжоўскіх могілках нехта скраў кнігу пахаванняў за другую палову 1987 года. Тую кнігу, у якой 25 жніўня названага года быў зроблены запіс аб дакладным месцазнаходжанні магілы Міхася Стральцова. Пры жыцці — адметнага паэта і празаіка, пасмяротна — лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі, з гледзішча часу сённяшняга і будучага — класіка беларускай літаратуры. Знікла кніга, а без яе, як без лоцмана, выпраўляцца на пошукі па неагляднай прасторы, густа застаўленай помнікамі-крыжаносцамі, бессэнсоўна.

Тысячы і тысячы надмагілляў, сціплыя стандартныя помнікі і цэлыя мармуровыя некропалі... "*Пісьменнік Міхась Стральцоў?"* Зычлівая маладзіца адмоўна хітае галавой: *"Тут столькі знакамітасцяў пахавана... Але... стукайце — і адчыніцца, шукайце — і знойдзеце*". Любы супрацоўнік могілак падкажа вам, дзе пахаваны брат Уладзіміра Мулявіна Валерый. А магіла Стральцова — у нейкім дзясятку метраў ад мулявінскай.

І вось я стаю ля апошняга прыстанішча вядомага пісьменніка. На помніку — ссунутая набакір вясёлая снегавая шапка. Да шэрай каменнай брылы прытуліўся сімвал вечнасці — ядловец. На камені выразна праступае ці то лебядзінае крыло ў размаху, ці то — з часінаў мезазою ці палеазою — адбітак папараці. Ад усіх гэтых асацыяцый на душы робіцца не па-могілкаваму светла, ледзь не радасна. І нібы нашаптаныя гэтымі вечнымі соснамі, гэтым марозаўстойлівым ядлоўцам, гэтым каменным лістом папараці, прыходзяць на памяць радкі. Класічна-ясныя. Роздумна-эмацыйныя. Стральцоўскія.

З двара прыйду і сяду ля агню.
Палаюць дровы. Ссечана капуста
На градах — блаславенне дню.
Змрок у палях — там сіберна і пуста.
Узыдзе месяц позна. На парог
Я ноччу выйду. У нямым здранцвенні
Паветра, далеч. Серабрыцца лог
За сажалкай — на ім снуюцца цені.
О роднае маё! Як доўга да цябе
Ішоў я, кволы падарожнік.
О весялосць у восеньскай журбе!
Агонь.
Саган.
Вуголле і трыножнік.

Верш называецца "**Бацькаўшчына".** Я не ўяўляю яго чарнавік у чарналессі паправак і закрэсліванняў. Мне здаецца, ён напісаўся як выдыхнуўся — адразу ўсімі сваімі зычнымі і галоснымі, без адзінага лішняга гуку. Такі паэт Міхась Стральцоў — нешматслоўны і надзіва гарманічны. Па ім, як па камертоне, можна правяраць свой паэтычны слых, настройвацца на чытанне сапраўднай паэзіі. Я наўмысна не гавару тут пра Стральцова-празаіка, бо і проза ягоная напоўненая паэзіяй, як напоўнены сокам даспелы яблык. Выцісніце яго — і атрымаюцца непрыдатныя для спажывы жамяры. Стральцоў мог пачаць і закончыць празаічны твор вершамі, як, напрыклад, аповесць "**Адзін лапаць, адзін чунь**", і як жа арганічна тое выглядала! Мог уласную прозу напоўніць чужой паэзіяй, як гэта зроблена ў вялікім эсэ "**Загадка Багдановіча".** Тая "Загадка..." сталася таямніцай і самога Стральцова — як ён, ні разу не пабываўшы ў Крыме, у Ялце, у "белым доме ля сіняй бухты", здолеў так псіхалагічна дакладна апісаць апошнія дні Максіма Багдановіча?



Міхася Стральцова ў паваеннай беларускай літаратуры няма з кім параўнаць, у сваім пакаленні ён глядзіцца непадобным на другіх адзінцом. Магчыма, гэтым сваім непадабенствам ён кагосьці і раздражняў. Але Стральцова любілі і шанавалі тыя творцы, каму не засціла вочы зайздрасць, хто цаніў адметнасць чужога таленту — Рыгор Барадулін, Уладзімір Караткевіч, Янка Брыль. Вось напісаў я пра немагчымасць параўнання і ўспомніў, што Брыль сугучнага Стральцову пісьменніка ўсё ж знайшоў. Праўда, не ў беларускай літаратуры. Прадстаўляючы трыццацігадовага Стральцова ўсесаюзнаму чытачу (у Маскве ў перакладзе на рускую мову выходзіла кніга "Что будет сниться"), Іван Антонавіч параўнаў свайго маладога калегу з... Іванам Буніным ("абодвух чытаў на адной хвалі прыёму"). Празорлівы і начытаны Брыль ведаў, што гаворыць, і ўсё роўна словы ягоныя выглядалі як нечувана шчодры аванс, які належала адпрацаваць. І Стральцоў адпрацаваў — колькі паспеў.

Дзве розныя мовы — і адна хваля прыёму? Чым жа яны сугучныя — патомны дваранін з-пад Арла і сын настаўніка з Магілёўшчыны? І ў Буніна, і ў Стральцова — вытанчаны псіхалагізм, паэтычнае светаадчуванне, увага да дэталі. *"Прыгадваецца мне ранняя пагодная восень. Жнівень быў з цёплымі дажджамі, быццам наўмысна спорнымі для сяўбы..."* Хто гэта? Мабыць, Стральцоў. Але ў якім ягоным апавяданні такі пачатак? Не шукайце — не знойдзеце. Гэта пачатак "Антонаўскіх яблыкаў" Буніна. Думаецца, пры добрым перакладзе стральцоўскай прозы магчымы і адваротны эфект. І як быццам няма тут аніякага дзіва — малодшы мог вучыцца ў старэйшага, як скрозь водзіцца ў літаратуры. Але Бунін — з'ява непаўторная і немагчымая па-за літаратурай рускай. Проста павінен быў нарадзіцца падобны талент, з гэткай жа чулай, як мембрана, душой. Праўда, можна згадаць і той факт, што продкі Буніна паходзілі з Беларусі і насілі прозвішча Бункоўскія. Жонка так і называла яго беларускім імем — Ян.

"Милый Ваня, мой бог свободен от цензуры, и я ликую," — гэтак Яну-Івану Буніну надпісаў свой дарэвалюцыйны здымак Фёдар Шаляпін. Савецкая цэнзура хутка падгрэбла пад сябе ўсіх багоў, і ўжо на пачатку 20-х і знакаміты пісьменнік, і славуты спявак, ратуючы свае таленты, апынуліся за мяжой, у Францыі. Эміграцкі хлеб горкі, але жылі яны ў культурнай сталіцы Еўропы — Парыжы, вандравалі па свеце, ім былі даступныя здабыткі сусветнай культуры.

Грамадзянін другой краіны і жыхар другой эпохі Міхась Стральцоў таксама цягнуўся да сусветнай культуры — наколькі гэта было магчыма ў СССР. *"Плач па Гарсія Лорку", "Калі сын Феба — Фаэтон памчаў адзін на калясніцы...", "У Анны у Андрэеўны Ахматавай ёсць невялікі вершык..."* — так пачынаюцца першыя, якія прыйшлі на памяць, стральцоўскія вершы. Помніцца, у студэнцкую пару мне здавалася, што і пісацца падобнае павінна ў нейкім нязвыклым антуражы, заморскім паркерам на якой-небудзь незвычайнай стальніцы. Якое ж было маё здзіўленне, калі я пазней апынуўся ў кватэры Стральцова (ужо без гаспадара) на вуліцы Прытыцкага, і жонка паэта паказала мне ягоны стол. Ён быў з белага мармуру! Забыўшыся на пачастунак — нейкі балгарскі напой, я ўсё глядзеў на той стол, і хацелася мне не чарку ў рукі ўзяць, а памацаць на тым стале розныя завітушкі, ці не з сланцавых біўняў зробленыя.

Цікава, вядома ж, паназіраць за Фаэтонам на калясніцы ці паразмаўляць з музай, якая калісьці дыктавала старонкі "Пекла" самому Дантэ. Але барабанна-глумлівая эпоха вымагала іншых тэм і герояў. І сапраўдныя паэты, каб не здрадзіць сабе, не могучы эмігрыраваць кудысьці далей (мяжа была на сямі замках), эмігрыравалі — хто ў перакладчыкі (як Арсеній Тарkoўскі), хто ў казачнікі (як Уладзімір Дубоўка), хто ў сумную краіну маўчання або ў вясёлае царства Вакха (такіх лічыць не пералічыць). Міхась Стральцоў таксама пабываў і там, дзе сум, і там, дзе весялосць. І калі сябры пачыналі дакараць за празмернае маўчанне, паэт абараняўся таленавіта, як умелы фехтавальшчык: *"Над словам і над гукам, даўмешыся пары, спярша на рукі хукай, пасля ужо твары*". Тонкі, дасціпны ўкол тым творцам, якіх прынята называць пладавітымі.

А дакоры за ўцёкі ў царства Вакха неспадзявана абярнуліся яшчэ адной эміграцыяй — за калючы дрот. Тагачаснае кіраўніцтва Саюза пісьменнікаў вырашыла, што так будзе лепш, і ў 1982 годзе запраторыла Стральцова ў Мазырскі ЛТП ("лечебно-трудовой профилакторий"). І прабыў там паэт больш за год. Што там была за ўстанова, мне патлумачыў Леанід Дранько-Майсюк, які — адзіны з беларускіх пісьменнікаў! — адведаў старэйшага калегу. Вось што ён распавёў: "Уражанне было вельмі гнятлівым: высокі глухі плот з калючкай наверсе, на КПП узброеныя прапаршчыкі, закрытыя кратамі вокны, падобныя на астрожнікаў пацыенты, злосны брэх вартаўнічай аўчаркі..." Горка чытаць у адным з лістоў на волю і словы самога Міхася Стральцова, чыё фота раптоўна спатрэбілася ў сталічным выдавецтве*: "Я ім здымак адсюль пашлю: валасы на 2 см нам дазваляюць, кляйма на ілбе няма, ноздры не вырваныя, а гольф я ў каго-небудзь, хто на свабоду будзе ісці, на 5 хвілін, каб сфатаграфавацца, пазычу".*

"Кляйма на ілбе няма..." Але ж застаецца, павінен застацца след ад Божага пацалунка, якім адзначаюцца вялікія таленты ад самага нараджэння. Кажуць жа: паэт, пацалаваны Богам. Ці бачылі, ці заўважалі тую Божую ласку на светлым чале Міхася Стральцова мазырскія прапаршчыкі? Наўрад ці.

Я ўсё шукаў, дзе ў стральцоўскай паэзіі праявіцца тая "гнятлівая атмасфера" перыферыйнага ЛТП з яго шэрымі сценамі, забранымі ў краты вокнамі і казарменным існаваннем ад пабудкі да адбою. Прозы ён там не пісаў, але паэзія не пакідала яго і ў паднявольным жыцці, і ладная частка кнігі "Мой свеце ясны" (1986) пісалася менавіта ў Мазырскім ЛТП. Шукаў я доўга, але замест натуральных у тых умовах змрочных рэфлексій знаходзіў радкі накшталт гэтых:

Вось тут, далёка ад сталіцы,
Паблізу ісцінаў старых,
Жыву, як выгнаны патрыцый,
Грыбы збіраю у бары.
Шукаю вернай панацэі
Ад розных там душэўных ран
Тут, у бярозавым ліцэі,
І на рысталішчах палян.

Гаспадай апальнага рымскага патрыцыя ўбачыўся Стральцову Мазырскі ЛТП, а лес за калючым дротам — бярозавым ліцэем. Ён так бачыў свет — без бруду і хамства. Ён і ў падканвойнай казарме адчуваў сябе свабодным, як да гэтага і пасля гэтага пачуваўся свабодным у далёка не свабоднай Бэсэсэрыі, у беларускай літаратуры, якую сумнавядомы Галоўліт стараўся трымаць на кароткім павадку.

"Мой свеце ясны" — адна з найлепшых айчынных паэтычных кніг XX стагоддзя. Калі паэт дачасна згас у анкалагічным шпіталі ў Бараўлянах (1987 год), літфункцыянеры спахапіліся і ўзнагародзілі ўжо мёртвага Стральцова Дзяржаўнай прэміяй. Як чатыры гады перад гэтым узнагароджвалі — таксама пасмяротна — Уладзіміра Караткевіча. Але ж — ***"гэта трэба не мёртвым, гэта трэба жывым***". Ды што паробіш, калі ўлада, як правіла, заўважае найперш дзяржаўны падхалімаж. Няма яго — няма і прэміі. А запабягаць перад кімсьці было не ў характары Міхася Стральцова. Памятаю, у рэстаране Цэнтральнага дома літаратара ў Маскве пасля прысвечанай Алесю Адамовічу вечарыны я апынуўся поруч з вядомым крытыкам Валянцінам Аскоцкім. Ён уразіў мяне веданнем сучаснай беларускай паэзіі і зусім ужо ашаламіў, калі разам з Рымай Казаковай зацягнуў беларускую народную песню. "Адкуль гэта ў вас?" — спытаўся я ў Аскоцкага. "Ад сябра майго — Мішы Стральцова", — быў адказ. Ужо дома ў стральцоўскім аднатомніку я прачытаў прысвечаны сябру-масквічу верш, які заканчваўся радкамі: *"Далёкі друг, я даль тваю люблю, далёкі друг, любі маю таксама"*. І аніякага табе шапказдымання перад уплывовым крытыкам. Сказана з пачуццём уласнай годнасці і раўнапраўнай дружбы. Чаго сёння так не хапае некаторым беларускім палітыкам. Палітыкі мусяць браць урокі ў літаратараў, у тым ліку ў Міхася Стральцова...

Ён так і застаўся ў айчыннай літаратуры пяцідзесяцігадовым патрыцыем, які, аднак, не захінаўся ў тогу высакамернасці, калі, "хукнуўшы на рукі", ціха прамаўляў не пачутыя своечасова ісціны, выяўляў сваю захопленасць светам (абавязкова — ясным). Сёння многія стральцоўскія радкі гучаць афарыстычна: "***Калі душа маўчыць, не гаварыце лепш", "Павер, што болей чым імгненне не прыме вечнасць ад цябе", "Хай слова будзе як патрэба, як у прыпар вады глыток, але ж бывае слова — срэбра, маўчанне — золата, браток"***. І калі афарызмы гэтыя гучаць сапраўды неяк па-патрыцыянску, то ўмеў Стральцоў і пра высокія матэрыі сказаць проста і даходліва, нібы знарок для якога Хведара ці Панаса, якія мільгаюць у адным з ягоных вершаў. Прычым сказаць на папулярнай у народзе ва ўсе часы трасянцы: ***"Цвічок ва ўласным боце страшней, чым "Фауст" Гёце".***

Прасеяўшыся залатым пяском праз сіта часу, афарыстычна загучала і проза Міхася Стральцова. Вось як заканчваецца ягоная "Загадка Багдановіча": *"Застаўся пасля яго адзін "Вянок". Не старайцеся ўплятаць туды новыя кветкі: тыя, што там, ніколі не завянуць. Сплятайце свае вянкі. Не старайцеся адшчыкнуць хоць адзін лісток ад тых лаўраў: тыя лаўры, перш чым стаць імі, былі цернямі".* Які годны запавет творчай моладзі, якая часам пнецца самасцвярдзіцца праз прыніжэнне старэйшага пакалення. Але не будзем папракаць маладых — звычайна тое адбываецца праз элементарнае няведанне спадчыны.

Аднойчы прыляцела да мяне юная шчабятлівая ластаўка з тэлеканала "Белсат". "А чаму ў беларускай літаратуры няма шэдэўраў сусветнага ўзроўню? А чаму яна ўся прыземлена-вясковая? А можаце назваць што-небудзь не горшае за... Гары Потэра?" І пачаў я той ластаўцы называць — усё стральцоўскае: **"Смаленне вепрука", "Сена на асфальце", "Адзін лапаць, адзін чунь"**... Бачу — крывіцца расчаравана, вёскай ёй ад тых загалоўкаў патыхае. А названыя творы — лірычна-філасофская проза самай высокай якасці, чытво на ўсе ўзросты. І ўвогуле, гэта той выпадак, пра які народная мудрасць трапна гаворыць: мае лапці твае боты пераходзяць.

Як і кожнаму творцу, Міхасю Стральцову хацелася быць пачутым. У апошнім для яго 1987-м ён згаджаўся на ўсе выступленні. У сталічным Доме літаратара прэзентаваліся **"Мой свеце ясны"** і кніга эсэістыкі **"Пячатка майстра**". А ўсяго за тры месяцы да смерці ў бараўлянскім шпіталі ён сустракаўся са сваімі чытачамі ў Гродне і Лідзе...

Ужо са смяротнай лажніцы ён прашаптаў схіленаму над ім Янку Брылю: "Мне без вас нельга". Сёння ўсім нам нельга абысціся без Міхася Стральцова. Дык часцей бывайма ў ягоным свеце ясным усе мы, ягоныя чытачы, — якія ёсць і якія яшчэ народзяцца.

Міхась СКОБЛА.
Фота аўтара.

Міхась СТРАЛЬЦОЎ

***

Рыгору Барадуліну

Стаяў і я на гэтай кручы:
Як звон, быў дзень — каціўся Сож
Туды, дзе гэты бераг злучан
З маленствам — тым, што басанож,
З парою той, якою далі
Сваю сінечу і смугу
На развітанне мне аддалі, —
Аддаць назад ім ці змагу?
Ды як аддаць, мой свеце любы,
Аднойчы ўзяўшы падарож,
Святло той рэчанькі Галубы,
Якую прыгалубіў Сож?
Ці тыя засень або ясень,
Той лог, аблогу, мурагі,
На сенакосе Касю з Ясем,
За імі — копы і стагі;
Каня над рэчкаю іржанне,
І нават голасу дрыжанне
У словах — родны, дарагі?
Яны са мной — і мною сталі,
Праз вёскі і праз гарады
Мяне раптоўна даставалі,
І паўставалі, і ўрасталі
Ў мае трывогі і гады.
І ўсё вяла, вяла дарога —
То хмель на ёй, то дзераза.
І так хацеў спазнаць я многа,
І так хацеў сказаць, нябога, —
І шмат чаго я не сказаў!
Я вінават, што скрухай змучан,
Што даль юначую заву...
А ты даруй — я з гэтай кручы
Хілю павінна галаву.

Купала

У Анны у Андрэеўны Ахматавай
Ёсць невялікі вершык — ён пра тое,
Як Муза ёй з'явілася аднойчы
У пастушковых строях і з жалейкай.
— Скажы, ці ты калісьці дыктавала
Старонкі "Пекла" Дантэ? Адкажы! —
Так запытала Музу паэтэса.
І сціпла адказала Муза: "Я".

А сына Дамініка Янука,
Якога сёння мы завём Купалам,
Натоўп аднойчы пераняў дарогай —
Галодны, босы, у падраных світках.
Сын Дамінікаў запытацца мусіў,
Хто вы, маўляў, адкуль і хочаце чаго вы?
І быў адказ, як выдых: — Беларусы!..
Ён блаславіў іх, а натоўп яму
Аддаў у рукі верную жалейку.

КНІЖНАЯ ПАЛІЦА

Сакрэты сямейных бібліятэк

Жора Калдун чытае кнігі, каб быць інтэлігентам, а Зміцер Вайцюшкевіч — знаўца кніжных развалаў... Таямніцамі сваіх кнігазбораў з "Народнай Воляй" падзяліліся беларускія творцы.

Георгій Калдун толькі нядаўна навучыўся чытаць

Тэлевядучы не хавае, што раней яго не цягнула да кніжак.



"*Мне ў дзяцінстве тата жартам казаў: "Жора, адзіная кніга, якую ты прачытаў за ўсё жыццё, — гэта "Урфін Джус і яго драўляныя салдаты"*, — узгадаў тэлевядучы і спявак **Георгій Калдун**. — *Часткова ён меў рацыю. Толькі ў апошні час я стаў шмат чытаць. І зараз навёрстваю тое, ад чаго ў мяне ў дзяцінстве адбілі ахвоту настаўнікі. "Майстра і Маргарыту" я ў школе не чытаў, бо прыпадносілі нам яе так, што не "зайшла" кніга. А вось зараз прачытаў яе на адным дыханні.*

З апошняга я набыў творы Эрыка Бёрна — мне параілі "Гульні, у якія граюць людзі" і "Людзі, якія граюць у гульні". Калі браць у цэлым, то я аддаю перавагу фантастыцы, казачнай прозе скандынаўскіх пісьменнікаў, Жванецкаму, Вішнеўскаму, Ільфу і Пятрову, Губерману".

З кожным годам зорка айчыннага тэлебачання ўсё часцей і шчыльней прыглядаецца да вітрын кніжных магазінаў. Магчыма, бяруць сваё гены?

"*Мае бацькі чыталі вельмі шмат, і бібліятэка была даволі вялікай*, — прызнаўся Жора. — *Праўда, пасля рамонту частку кніг мы перавезлі з братам Дзімам да мамы, якая зараз жыве ў Смалявічах. Там прыватны дом і проста больш месца. Але ў апошні час я пачаў заўважаць за сабою, што набываю сабе кнігі. Раней такога не было, і толькі ў апошнія два-тры гады, калі мне знаёмыя раяць набыць якую-небудзь кнігу і яна мне падабаецца, я імкнуся купіць яе, каб і ў маёй бібліятэцы яна была. Нейкія выданні я мэтанакіравана бяру ў мамы. А вось у электронным выглядзе кніжкі чытаць не люблю".*

Аглядаючы свае кніжныя ўладанні, Георгій Калдун міжволі ўсміхаецца: *"Раблю ўражанне інтэлігентнага чалавека..."*

Міхась Скобла на кнігі зарабляў па начах



У свой час Савецкі Саюз называлі самай чытаючай краінай у свеце. За заветнымі томікамі Дзюма, Рэмарка, Хемінгуэя стаялі чэргі, людзі збіралі хатнія бібліятэкі пакаленнямі.

Пісьменнік і журналіст **Міхась Скобла** дакладна памятае той час, калі пачаў збіраць сваю ўласную бібліятэку.

"*На жаль, я не атрымаў у спадчыну сямейнай бібліятэкі з кніжнымі рарытэтамі, у скураных вокладках, бо ў сялянскіх сем'ях не было такой завядзёнкі — збіраць прыватныя бібліятэкі*, — прызнаўся Міхась Уладзіміравіч "Народнай Волі". — *Першыя кнігі я купіў школьнікам на зробленыя на зернятоку грошы (прычым працавалі, як правіла, у начную змену). У слаўным сваёй гісторыяй мястэчку Дзярэчын была маленькая ўтульная кнігарня, і я любіў туды зашывацца. Памятаю, у 1982 годзе за 75 капеек купіў кнігу Ларысы Геніюш "На чабары настоена", біяграфію Сент-Экзюперы з папулярнай тады серыі "ЖЗЛ". Гэтыя выданні сёння стаяць на маіх кніжных паліцах, яны мне дарагія. Стаяць сярод прыкладна пяці тысяч іншых кніг..."*

Міхась Скобла лічыць, што пяць тысяч кніг — гэта зусім няшмат.

"Я не раблю акцэнт на колькасным складзе бібліятэкі, толькі на якасным, — тлумачыць ён. — *Гэта кнігі, да якіх я адчуваю патрэбу час ад часу вярнуцца, перачытаць. Вельмі ж шмат у нас кніг аднаразовых, якія прачытаў, потым падараваў сябру ці аддаў у бібліятэку. Ёсць бібліяфілы і бібліяманы. Бібліяманы збіраюць як мага больш кніг, а бібліяфілы збіраюць якасныя бібліятэкі. Я адношу сябе да апошніх".*

Па меркаванні Скобы, у бібліятэцы амаль кожнага паважаючага сябе бібліяфіла павінна быць беларуская Біблія, пажадана — у перакладзе ***Васіля Сёмухі***.

"Павінны быць таксама "Вянок" ***Максіма Багдановіча****, "Новая Зямля"* ***Якуба Коласа****, выбраная паэзія* ***Янкі Купалы****, збор твораў* ***Уладзіміра Караткевіча,*** — працягвае пісьменнік. — *І яшчэ прыкладна сотні дзве-тры беларускіх кніг. А каб сэканоміць месца на сваіх паліцах, раю ўсім займець у сваім кнігазборы анталогіі "Краса і сіла" і "Галасы з-за небакраю". Там сабрана найлепшая беларуская і сусветная паэзія".*

Нягледзячы на ўсю прывабнасць друкаванага слова, даследчыкі ўсё часцей кажуць, што будучыня за электроннымі кнігамі.

"Узгадалася добрае выслоўе: французскі паэт Поль Кладэль назваў бібліятэку "гербарыем пачуццяў і жарстяў, які зберагае засушаныя ўзоры цывілізацый", — разважае наконт кніжнай электронікі Скобла. — *Аніякая электронная ці аўдыёбібліятэка не здолее быць такім гербарыем. Папяровую кнігу можна пакласці пад падушку, у яе можна схаваць васілёк ці рамонак, на яе палях можна запісаць сваю рэфлексію, на пяпровай кнізе ў рэшце рэшт можна паставіць аўтограф аўтара. Вось нядаўна Уладзімір Някляеў на кнізе пакінуў такі надпіс: "Было мне Скоблу бачыць люба/ У Крэве ў дзень пасадкі дуба./Дзе падпісаць я Скоблу рады/ Па-ўкраінску пераклады". Я чытаю гэтыя радкі і ўспамінаю, як мінулай восенню добрай літаратурнай сябрынай садзілі ў Крэве Дуб паэзіі. Вось паспрабуйце вы напісаць аўтограф на электроннай ці аўдыёкнізе! І пад падушку не пакладзяце, і закладку не зробіце. Так што папяровая кніга незаменная! І традыцыйныя бібліятэкі з папяровых кніг жылі, жывуць і яшчэ доўга жыць будуць".*

Зінаіда Бандарэнка ледзь не атрымала кол за Коласа

У легендарнага дыктара Беларускага тэлебачання **Зінаіды Бандарэнка** свая гісторыя, звязаная з літаратурай. Зараз ужо і не разбярэшся, як быў зроблены адзін крок ад страху да любові...

"*На мой светапогляд вельмі паўплывала кніжка Якуба Коласа "На ростанях"*, — распавяла народная артыстка Беларусі. — *Па-мойму, у восьмым класе гэты твор мы праходзілі па школьнай праграме. Цікавая гісторыя тады выйшла. Я нейкім чынам правінілася перад настаўніцай, і яна паставіла ўльтыматум: калі не прачытаю праз тры дні "На ростанях", дык атрымаю кол па беларускай літаратуры. Дастаць гэтую кніжку ў той час было проста немагчыма! Прыйшлося ісці ў нашу Гомельскую абласную бібліятэку і там тры дні пасля школы сядзець над трылогіяй. Так атрымалася, што ніхто, акрамя мяне, не прачытаў раман, і на наступных уроках я стоячы распавядала ўсе падзеі гэтага твора".*



Зінаіда Аляксандраўна не ўзгадала, з чаго пачалася яе бібліятэка, але сёння свайго жыцця без роднага кнігазбору артыстка не ўяўляе.

"*Можа быць, таму, што я чалавек старой фармацыі, у нас дома вельмі вялікая бібліятэка*, — распавядае яна. — *У нас вялікая бібліятэка і расійскіх, і беларускіх, і замежных класікаў. Мы ўжо не можам без гэтых кніг. Як абысціся без слоўнікаў, энцыклапедый? Калі што — адразу кідаешся да іх...*

Кожны інтэлігентны чалавек павінен валодаць бібліятэкай. Калі-небудзь папяровыя кніжкі знікнуць, але не хочацца верыць у гэта. Маім унукам у спадчыну застанецца адзінае багацце нашага дома — бібліятэка".



Адам Глобус не верыць, што кнігі знікнуць

Калі пра адных можна сказаць, што яны нарадзіліся з залатой лыжкай у роце, то знакаміты пісьменнік і мастак **Адам Глобус** на свет з'явіўся з томікам пад пахай. Любоў да літаратуры і пашана да кнігі з ранняга дзяцінства сталі жыццёвымі правіламі для будучага творчага скандаліста.

"*Мая маці — бібліятэкар, а бацька — пісьменнік*, — нагадаў спадар Глобус. — *Я вырас у асяродку, дзе былі пісьменнікі, кніжкі... Таму я іх люблю, таму стаў пісьменнікам, займаюся кнігавыдавецкай дзейнасцю. У тым, што кніжак становіцца трошкі менш, я, напрыклад, вялікай бяды не бачу.*

Упэўнены, што папяровая кніжка захаваецца, як захаваўся тэатр".

Зміцер Вайцюшкевіч спустошвае букіністычныя крамы

Музыка Зміцер Вайцюшкевіч не можа знайсці дастаткова часу на сваю будучую бібліятэку.

"*Я збіраю ўласную бібліятэку, але не метадычна, а як атрымліваецца*, — зазначыў музыка. — *Справа ў тым, што я зараз жыву ў доме бацькоў жонкі, а там і да мяне была вялікая бібліятэка. Зараз трэба наводзіць у ёй парадак, бо вельмі шмат тамоў. Ёсць нават падпіска часопіса "Тэатр" 80-х гадоў, якая зараз можа лічыцца рэдкасцю ў спецыялістаў".*

Пры гэтым дбайны гаспадар Вайцюшкевіч ведае, дзе можна танна і вельмі ўдала абзавесціся ўласнай бібліятэкай.

"Зараз час збіраць бібліятэкі, — канстатуе музыка. — *У крамах "Букініст" такія кошты на поўныя зборы савецкіх часоў беларускіх і замежных аўтараў! Час назапашваць асабліва тым, хто мае лецішчы. У мяне дом на Нёмане, і я там нават сам паліцы зрабіў, каб усё прыгожа выглядала. Хачу на старасці браць кніжку і сядзець пад ліпамі, чытаць Набокава, Дастаеўскага, Барадуліна.*

Людзі, якія не спяць у шапку і ведаюць, што такое кніжка, скупляюць за тры капейкі ўсё, што толькі з'яўляецца ў букіністычных крамах".

Дарэчы, спадар Вайцюшкевіч сам стваральнік свайго шчасця, а хутчэй сказаць, любові да літаратуры.



"*Нарадзіўся і выхаваны я быў у традыцыйнай сям'і, дзе любоў да чытання так моцна ўжо і не выхоўвалі*, — кажа ён. — *Школьную праграму, напрыклад, я спецыяльна не чытаў. Гэта быў мой унутраны пратэст. Пасля, калі падрос, нешта набываў з Булгакава, нешта з Дастаеўскага, Чэхава. Пасля забыўся змест, і некалькі гадоў таму перачытаў усё як нанава.*

У маім дзяцінстве, дарэчы, яшчэ была ў нас у Бярозаўцы кніжная крама. Зараз яе там няма, толькі пустое месца..."

Марыя МАЛЕВІЧ.

ФАКТ У ТЭМУ

На пачатку года выдавецтва "Літаратура і мастацтва" аб'явіла: на Поўнае сабранне твораў **Уладзіміра Караткевіча** падпісалася трохі больш за 100 чалавек...

ВНЕ ИГРЫ

Андрей МЕЗИН: «Страшно быть гандбольным вратарем...»

О прелестях и сложностях трудовых будней хоккейных вратарей корреспондент "Народной Воли" беседует с голкипером минского "Динамо" и сборной Беларуси ***Андреем МЕЗИНЫМ***.



— Когда команда проигрывает, болельщики частенько мечут стрелы критики во вратарей. Все ли зависит от голкиперов?

— Скажем так — многое. Вратари становятся объектом повышенной критики, наверное, потому, что именно они на последнем рубеже обороны. Никто же особо не разбирается, как там до этого сыграли твои коллеги по защите или соперники в нападении. Шайбу пропустил ты.

— Психологическая устойчивость имеет большое значение?

— Безусловно. И чем больше у тебя игровой практики, тем больше устойчивость и уверенность в себе. Но в то же время можно себя уверенно чувствовать и пропустить пять голов. Все зависит от того, как играет команда в целом, один вратарь матч не выиграет. Вот в матче с "Салаватом Юлаевым", в котором "Динамо" проиграло 4:8, не было трех основных хоккеистов, и игра у команды совсем не пошла. Где-то раз в год такое происходит.

— Что для голкипера главное?

— Есть много всяких нюансов. Но главное, наверное, — это все-таки уверенность в партнерах.

— Шайба летит со скоростью более ста километров в час. Уже привыкли, что в вас регулярно метают, как говорил один комментатор, резиновый диск?

— Так ведь тело защищено амуницией. Хотя есть, конечно, пробиваемые места. Но бояться-то чего? Сам же себе работу выбрал, приходится терпеть.

— Сколько раз бросают по воротам за тренировку?

— Не считал, но оч-чень много. К тому же все зависит от того, какую тренировку проводит команда и чего добиваются тренеры.

— Травмы от шайбы были?

— Бывали. Попадали в колено, ключицу... Не смертельно, переломов не было, но выбывал из строя на неделю-две. Все-таки ушибы сильные. Иногда шайба под щиток залетит — от всего не застрахуешься.

— Вас по сравнению с голкипером Леонидом Фатиковым можно назвать миниатюрным. Рост для вратаря в хоккее имеет большое значение?

— У каждого свои преимущества и сложности. Габаритный вратарь занимает больше пространства в "рамке", но медленнее передвигается. Да и таскать же надо такой вес весь матч на полусогнутых ножках. Поэтому, как говорят, бабка надвое сказала, кому лучше.

— Могли бы попробовать себя голкипером в другом виде спорта?

— В футбол играем на тренировках, ставили в ворота. Ничего — жить можно. Правда, хочется голы забивать, так что прошусь в нападение. А вот в гандболе никогда бы не стал на "рамку", там мне почему-то страшно.

— Многие помнят курьезную шайбу, которую на Олимпиаде шведский голкипер Томми Сало пропустил после броска белоруса Владимира Копатя. В вашей практике такие курьезы случались?

— Не без этого. Помнится, играя за сборную, решил выбросить шайбу вперед на нападающего. Попал в ногу нашего игрока Саши Макрицкого, и тот забил гол мне же в ворота. Обидно.

— В футболе вратари иногда забивают голы с игры, пробивая пенальти... Вам никогда не доводилось исполнять буллит или идти в нападение?

— Не доводилось и даже не пытаюсь это делать. Можно, конечно, и голкиперу попытать счастья у чужих ворот, но тогда жди гол в свои ворота. Мое дело — ловить шайбу, а не забивать. Каждый должен быть на своем месте...

— Андрей, в последнее время некоторые на форумах пишут: Мезин, мол, сдает, уже "накушался" хоккеем...

— Я уже привык к тому, что сколько людей — столько мнений. Но, может быть, кто-то не знает, что у меня была травма, после чего я три недели находился без игровой практики. Вышел, сыграл одну игру — снова практически две недели на скамейке запасных. Так о какой стабильной игре можно говорить, если такие перерывы? Поставьте вы в ворота с такой практикой даже Патрика Руа, и он ничего не покажет. Но я верю, что у меня еще будут хорошие матчи...

Алесь СВЕТЛАНИЧ.

МАЗАІКА

Малдову мы пакуль перамагаем

У мінулыя выхадныя мужчынская зборная Беларусі па тэнісе выйграла матчавую сустрэчу першага раунда II групы Еўра-Афрыканскай зоны Кубка Дэвіса супраць каманды Малдовы з агульным лікам — 4:1.

У рэйтынгу Кубка Дэвіса перад гэтай сустрэчай зборная Беларусі займала 51-е месца, а малдаване знаходзіліся на 77-й пазіцыі. У наступным раўндзе на пачатку красавіка беларусы згуляюць з камандай Босніі і Герцагавіны.

Калі б яшчэ і трапная стральба...

Беларуская біятланістка Дар'я Домрачава заняла 3-е месца ў гонцы праследавання на этапе Кубка свету ў фінскім Канціялахці.

На фінішы Дар'я прайграла ўсяго 1,1 секунды немцы Магдалене Нойнер і 37 секунд фінскай спартсменцы Кайсе Мякярайнен. Беларуску падвяла стральба...

У агульным заліку Кубка свету ў лідарах Нойнер (930 ачкоў), Домрачава (891) и Мякярайнен (793).

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ШАШКІ

Ігрок, складальнік...

Віталь Варушыла вядомы ў шашках як практычны ігрок, складальнік камбінацый і эцюдаў на 64- і 100-клетачных дошках, арганізатар і прапагандыст старадаўняй гульні. Ён — нацыянальны майстар, намеснік старшыні БФШ, старшыня Рэспубліканскай камісіі па шашачнай кампазіцыі, вядучы рубрыкі "Шашкі" газеты "Спортивная панорама". Пад яго кіраўніцтвам прадстаўнікі Беларусі паспяхова выступілі ў міжнародных спаборніцтвах, і Сусветная федэрацыя прысвоіла ім ганаровыя званні па кампазіцыі: міжнароднага майстра — мінчанам Віктару Шульгу і Васілю Грабенку, майстра ФМЖД — Аляксандру Сапегіну (Усполле Мсціслаўскага раёна) і Аляксандру Кагоцьку (Пінск).

Для **бліца-76/6** В.Варушыла перадаў нам па электроннай пошце сваю канструкцыю 6 на 8:



Белыя: b2, b4, c3, d2, d4, h4 (6). **Чорныя**: b6, d6, d8, e7, f4, f6, g5, g7 (8).

Наступныя разгледзьце па-за конкурсам:

1.**Белыя**: a1, d4, f6, g1, h6 (5). **Чорныя**: b4, b6, e5, f4, h2 (5). Hg7, b2, h8, g3, f2+.

2.**Белыя**: 14, 28, 39, дамкі 10, 50 (5). **Чорныя**: 37, дамкі 4, 5, 46 (4). 9, 41x.

3.**Белыя**: 10, 22, 28, 32, 38, 40, 41(7). **Чорныя**: 11, 17, 20, 21, 29, 30, 39, 45(8).

Разбярыце самастойна.

***

Чакаем адказаў на працягу двух тыдняў па адрасе**: 220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная Воля", рубрыка "Шашкі".**

Рашаем разам

Бліц-76/5 (П.Шклудаў): h6, h2:f4, fg7, g7, g7, g3, d2, h8, e3, d8x. Адказваем мінчаніну Ч.Якубоўскаму, што пазіцыя легальная, але доказ магчымасці пачатковай расстаноўкі фігур паказваецца толькі суддзям.

Па-за конкурсам (М.Грушэўскі): падманлівыя сляды № 3 — I c7? (e5) b8A (f4,f2)x. IA d8 (f6, f6) g3 (e5/g5)x. IIb8? (h2) a7 (fg1)x.

Папярэднія заданні выканалі: А.Чумакоў (Светлагорск), Аль-Корані, Д.Малашка, А.Жур, В.Плаўсюк, Я.Фокін і М.Лічко (Уздзенскі раён), Л.Жыхар (Мядзел), І.Ананіч (Гродна), У.Сапяжынскі (Рагачоў), А. Камінская (Вілейка), В.Бандарэнка (Кіраўск), М.Саўкін (п.а Суднікі Валожынскага раёна), В.Бялоў (Магілёў), Ц.Каркенаў, Д.Семянюк і А.Янчук (Камянец), А.Літвінаў (Мінск), Ч.Якубоўскі і іншыя.

Мікалай ГЛАДКІ.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл. (017) 3286871. Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906 nv@promedia.by http://www.nv-online.info http://twitter.com/narodnaya_volya

ISSN 2071-9647

Падпісныя індэксы: 63222, 632222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 13.02.2012 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 28300 экз. Заказ №696.